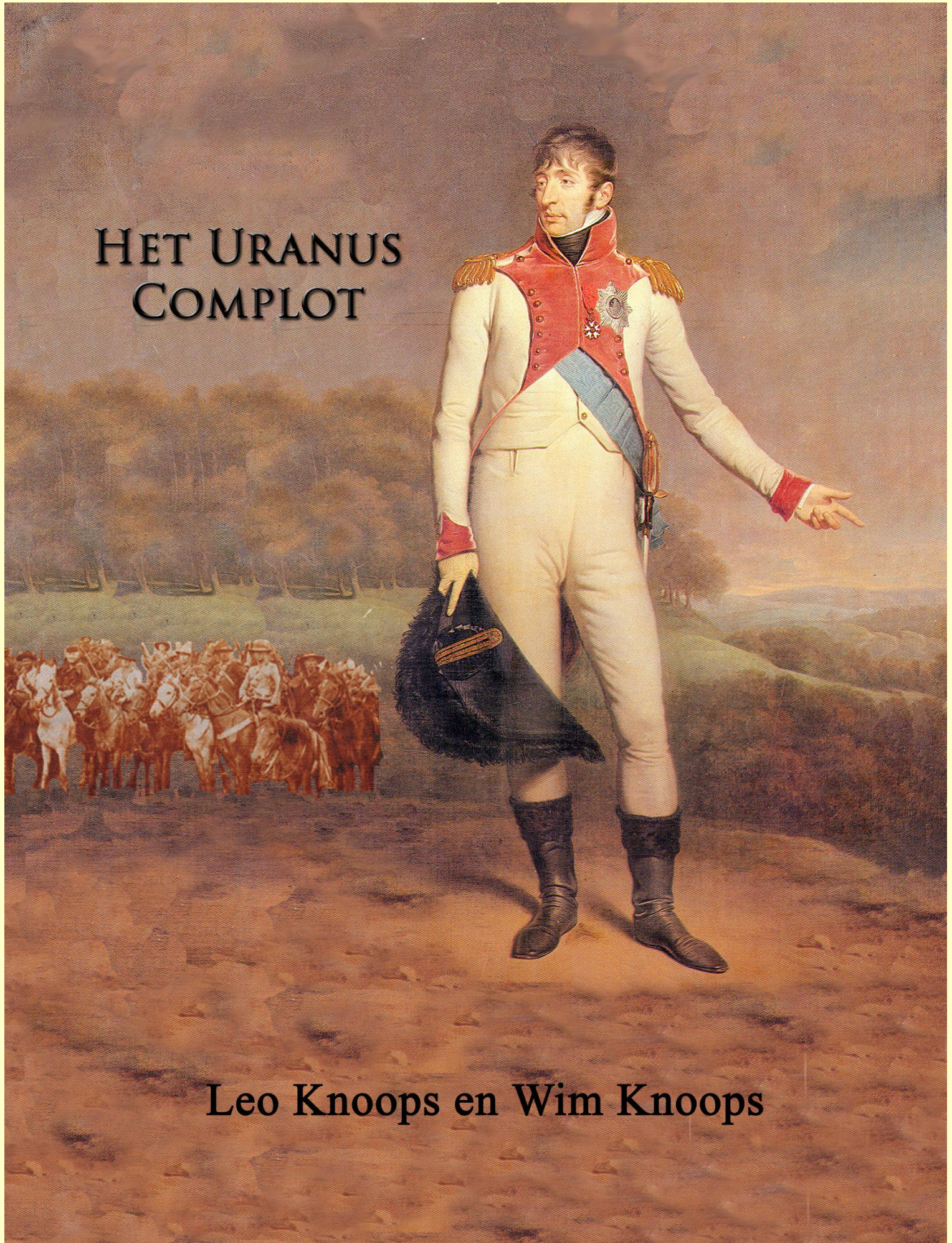

HET URANUS COMPLIT

Leo Knoops en Wim Knoops

Het Uranus Complot

historisch kantoordrama; Metropool-trilogie deel 3

Leo Knoops en Wim Knoops

“Zie, afrekenen zal Ik met u.”

Nahum, boek 3, vers 5.

Capelle a/d IJssel & Rotterdam, oktober – december 2006

Copyright © tekst:

Leo Knoops en Wim Knoops, Capelle a/d IJssel & Rotterdam, 2006

Copyright © Knoops-logo (handboeien):

Gerard Neerscholten, voormalig illustrator bij de RVS, Rotterdam, 1990

Copyright © illustraties voor- en achterkaft:

Wim Knoops, privé-collectie, Rotterdam, 2006

Technische realisatie ®:

John Hellewegen, alleskunner op computergebied, Rhoon, 2006

Geheel achterin dit verhaal treft u zoals gewoonlijk een lijst van onze publicaties aan. Het ligt in de bedoeling om op termijn al onze publicaties op internet te plaatsen.

Illustratie voorkaft: koning Lodewijk Napoleon in het uniform van Hollands kolonel, in 1809 geschilderd door Charles Howard Hodges (1764-1837). Rijksmuseum, Amsterdam. Links van hem is op de achtergrond zichtbaar een Boerenkommando bij Elandslaagte, oktober 1899.

Inhoud

Hoofdstuk 1. Een herdenking

Hoofdstuk 2. Lunch bij Metropool

Hoofdstuk 3. Drie duistere directeuren

Hoofdstuk 4. Het geheim van Uranus

Hoofdstuk 5. *Raus! Raus!*

Hoofdstuk 6. Folders en spinnen

Intermezzo

Hoofdstuk 7. Escalatie en ontknoping

Hoofdstuk 8. *Leve de koning!*

Hoofdstuk 9. Wien Neêrlandsch bloed

Nawoord

Portret van Hendrik Tollens, door H.W. Caspari / P. Velyn (1820).

Hoofdstuk 1. Een herdenking

*“Vergeldt hen, juicht hen toe, strooit lauwren voor hen heen,
En rekent d’uitslag niet, maar telt het doel alleen.”*

Hendrik F. Tollens Czn. (1780-1856), slotregels van: *Tafereel van de overwintering der Hollanders op Nova Zembla in de jaren 1596 en 1597 (1819).*

Het was een kalme, wat mistige herfstdag, die dinsdag, 31 oktober 2006, en het was een onopvallende, bedaarde man van middelbare leeftijd, die op die dag ’s middags rond twee uur uit de metro stapte, op het station Dijkzigt.

Op de roltrap naar de uitgang staande wierp de man een bezorgde blik op zijn horloge. Om precies twee uur zou de herdenking plaatsvinden van de honderdvijftigste sterfdag van Hendrik Tollens, de grote Rotterdamse dichter, aan de voet van diens standbeeld in het Park bij de Euromast.

“Dat halen we niet meer,” prevelde de man. “Nu mis ik de toespraak van de burgemeester. Nou ja, niets aan te doen. Laat ik voortmaken, dan kan ik het laatste deel van de herdenking nog meemaken.”

Stevig doorstappend begaf hij zich richting Westzeedijk, zich afvragend of hij zich nog wel door de te verwachten mensenmenigte zou kunnen wringen. Zijn naam was D.J. Bruins, en hij was inspecteur van politie.

Bij de oversteekplaats aan de Westzeedijk werd de aandacht van Bruins getrokken door een drietal figuren, die juist het Park uitkwamen. Ze waren gekleed in lange jassen, tot ver beneden de knie, met hoge, opstaande kragen. Bovendien droegen ze alle drie een hoge hoed, een zelden op straat meer waargenomen hoofddekseel. Wie droeg zo iets tegenwoordig nog? Hooguit medewerkers van begrafenisondernemingen. Zo uitgedost, dacht Bruins, passen ze beter bij een viering van Allerzielen. Maar dat is morgen pas. Nee, overmorgen. Morgen is het Allerheiligen, wat in de meeste zakagenda’s nog steeds staat vermeld, zonder dat iemand nog weet wat dat eigenlijk is. Maar ja, wat Pasen en Pinksteren te beduiden hebben weet binnenkort ook niemand meer.

Hij keek onwillekeurig het trio nog even na, en bedacht dat het beeld, in die mistige sfeer tussen de kale bomen, hem denken deed aan films over Vidocq, de befaamde politieman uit de tijd tussen de Franse Revolutie en de opkomst van Napoleon, een duistere periode vol samenzweringen, complotten, verraad en staatsgrepen.

“Cloak and dagger,” mompelde Bruins, maar nu moest hij toch opschieten, wilde hij niet bij het beeld van Tollens aankomen terwijl de herdenking al op zijn eind liep.

Haast bleek evenwel volkomen overbodig. Na enkele minuten had hij het imposante standbeeld bereikt en hijgde van verbazing: er was niemand! Geen sterveling.

Bij het beeld zelf lagen geen blijken van wat voor herdenking dan ook. Geen bloemen, kransen of andere blijken van eerbied. Of wacht eens: er lag warempel één krans, met een groen lint er aan.

Verbouwereerd keek Bruins om zich heen. Daar stond hij nu, in zijn eentje, op de honderdvijftigste sterfdag van Rotterdams grootste poëet. Toen merkte hij dat er toch nòg iemand aanwezig was; een grijsjarige ouwe baas, die hem, met de handen in de jaszakken, nieuwsgierig stond op te nemen.

“Krijg de Zevenkampse zweetvoeten,” sprak de grijsaard opgewekt. “Bruins! Jij hier? Kom je ook een krans leggen?”

Verrast keek de inspecteur de ander aan. “O, neem me niet kwalijk, meneer Bulgersteyn! Ik had niet meteen gezien dat u het was. Wat is hier aan de hand? Waar is iedereen? Is de herdenking al eerder geweest of zo?”

“Nee. Hij is afgelast,” zei de oude stadshistoricus. “Heb je gisteren TV Rijnmond niet gezien? Afgelast wegens een volslagen gebrek aan belangstelling. Uit enquetes is gebleken dat nagenoeg niemand weet wie Tollens was, en dan wordt een officiële herdenking nogal zinloos. Triest, maar ergens hadden we het natuurlijk kunnen weten!”

Bruins onderdrukte een krachtterm. Wat Bulgersteyn zei was uiteraard de sombere waarheid. Het was nu toch wel genoegzaam bekend dat de bevolking, behalve het grijsjarige deel van de natie, nauwelijks nog enige cultuurhistorische kennis bezat. Wie Willem van Oranje was geweest wisten sommigen nog wel vagelijk, maar tegen wie de Tachtigjarige Oorlog was gevoerd kon je maar beter niet vragen. En bij een verkiezing van de “Grootste Nederlander Aller Tijden” kwam niet Johan de Witt of Rembrandt uit de bus, maar Pim Fortuyn.

Ja, dit was de tijd, waarin men in een tot nu toe ongekende mate onbelemmerd toegang had tot de schatten van beschaving, cultuur en geschiedenis, via de media en internet, en daarvan niettemin minder wist dan ooit. Men kon zich de technisch meest volmaakte stereoapparatuur permitteren, maar draaide daarop CD's van Vader Abraham en Ali B.

Hij zuchtte. “U hebt gelijk, vrees ik. En die ene krans, die daar ligt, is die van u?”

Bulgersteyn schudde het hoofd. “Druk ‘m. Daar heb ik geen geld voor. Nee, er was hier daarnet een of ander raar clubje. Drie man, in begrafenisjassen, met hoge hoeden. Die hebben die krans gelegd. Daarna las één van ze een gedicht van Tollens voor, en toen gingen ze weer weg.”

“Dat klopt ja. Ik kwam ze net tegen,” zei Bruins. “Wie zouden dat dan geweest zijn? Staat er soms een naam op dat lint, dat aan die krans zit?”

“Er staat wel een naam op,” zei Bulgersteyn. “Historisch Genootschap Uranus. Hm. Verder niks.”

“Zozo. Uranus,” mompelde Bruins. “Een historisch genootschap. Kent u dat toevallig?”

“Ik heb er ooit wel eens van gehoord,” zei Bulgersteyn. “Maar vraag me geen details. Zal ik het thuis eens nazoeken, voor de aardigheid?”

“Ja, als u eens tijd hebt, hoor,” zei Bruins. “Zo belangrijk is het niet. Kom, ik ga maar weer eens terug naar de Hoflaan.”

“Ga je met de metro? Dan ga ik een stukje met je mee,” zei de ander. “Ik moet bij het Oostplein in de buurt zijn. Tollens moeten we verder maar aan zijn lot overlaten.”

Beide mannen verlieten het Park. Van het geheimzinnige genootschap Uranus was uiteraard niets meer te bespeuren, en Bruins dacht ook niet dat hij ze ooit nog eens zou zien.

Maar daar vergiste hij zich in.

Hoofdstuk 2. Lunch bij Metropool

“It’s up to you.”

(“Het is jouw feestje”, stimulerend bedoeld managers-jargon, 2006).

Op de hoek van Weena en Stationsplein, in het hart van het bruisende, moderne Rotterdamse zakencomplex, torende een uit staal, beton en glas opgetrokken gebouwencomplex naar het leek tot in de wolken, een solide en imposant bouwwerk, en niet weg te denken uit de skyline van de havenstad. Onverschillig waar men zich ook bevond (in een straat, laan of steeg, of op een plein, kade of werf), altijd stond het pand in het zicht, of men het nu wilde zien of niet. Metersdikke, met peperdure steensoorten beklede zuilen schraagden de muren. Voor zover door de ramen van pantserglas viel waar te nemen, was de centrale hal uit louter marmer en graniet opgetrokken. Zo degelijk, robuust en voor de eeuwigheid gebouwd, zo vol van alles dat moest dienen om zelfs maar het geringste vermoeden van een gebrek aan vertrouwen weg te nemen was het gebouw, dat een voorbijkomend vreemdeling, voortlopend over het Weena en onkundig van de bestemming van het enorme pand, onwillekeurig bij zichzelf zou prevelen: “Dit *moet* een verzekeringsmaatschappij zijn.”

Het *was* een verzekeringsmaatschappij. Sla slechts ten bewijze hiervan uw oog opwaarts naar de gevel, waar in natuurstenen reuzenletters de naam van de firma stond gebeeldhouwd (onze voorbijkomende vreemdeling had ze niet gezien; de letters waren te groot om van dichtbij in hun volle reikwijdte gelezen te kunnen worden). Maar, doorlopend naar het Stationsplein, en terugkijkend andermaal de blik richtend op de zo mogelijk nog imposanter voorgevel, zou hij dan eindelijk de naam hebben kunnen lezen: *Metropool Verzekeringen N.V. – Rotterdam*. Naar buiten toe degelijkheid en onveranderlijkheid uitstralend, was het complex een granieten rots van financiële betrouwbaarheid in een verder zeer onzekere en verwarde wereld. Zoveel was zeker: op het glibberige pad van het leven zou men nooit tevergeefs naar de vaste hand van Metropool Verzekeringen grijpen (mits uiteraard de premie op tijd was betaald, dat wel). Was dit het door directie en architect gewenste en bereikte beeld naar buiten toe, intern giste en borrelde het onophoudelijk. De afgelopen jaren was de ene reorganisatie bijkans naadloos overgelopen in de volgende. Van sommige maatregelen was het niet bekend of ze uitvloeisel waren van een nog lopende reorganisatie, of wegbereiders van een nieuwe. Managers, belast met forse ingrepen, traden energiek naar voren (“Ik heb er ongelooflijk veel zin in!” meestal gevolgd door de frasen: “Omgaan met mensen inspireert mij enorm!” en de klassieker: “Mijn deur staat altijd open!”), maar traden vaak even snel terug (“Tijd om een nieuwe uitdaging op te pakken!”). Nieuwe IT-systemen werden met kracht doorgevoerd, of lieten juist eindeloos op zich wachten. Dit alles drukte zijn stempel op de zwaar overbelaste medewerkers van deze Rotterdamse verzekeringsgigant, nog verergerd door het dwingend opleggen van persoonlijke doelstellingen, afdelingstargets en het invullen van werkregistratie- en voortgangssystemen ten behoeve van het management (“Meten is weten!”), wat de voortgang van het eigenlijke werk soms niet weinig hinderde.

Binnen Metropool werd speciaal de pensioensector, ooit de parel in de kroon, nog eens extra geplaagd door een lawine aan wettelijke maatregelen, vanuit Den Haag door een daadkrachtig kabinet over het land uitgestort. De problemen waren kortom gigantisch, en hoewel die door energieke managers steevast werden betiteld als even zovele “uitdagingen” (wat, toegegeven, inderdaad veel beter klonk), veranderde dat weinig aan de ellende voor de gewone medewerkers die de stroom aan “uitdagingen” uiteindelijk moesten zien op te lossen.

Alleen het taaie doorzettingsvermogen van die gewone medewerkers hield de pensioensector op de been, en het zou dan ook voor de hand hebben gelegen dat men er alles aan deed om die groep personen in de watten te leggen.

Niets echter was minder waar. Een onophoudelijke stroom van reorganisaties haalde complete afdelingen uit elkaar, en scheidde mensen die tot dat tijdstip probleemloos met elkaar hadden samengewerkt. De oorzaak van de meest recente reorganisatie scheen, als men de geruchten moest geloven, gelegen te zijn in het feit dat de afdeling HRM, Development and Change (of zoiets) het harkmodel definitief had losgelaten, ten gunste van de cirkel. Niemand die het kon uitleggen, maar de onlangs afgeleverde verhuisdozen spraken een duidelijke taal (verderop in dit verhaal zal de lezer klaarheid worden geboden over dit ‘hark & cirkel’ verhaal).

Een restant van de vroegere afdelingssamenstelling viel vreemd genoeg in de bedrijfskantine waar te nemen. Medewerkers die bij hun indiensttreding een lunchclubje hadden gevormd met de directe collega’s, bleven hier gewoontegetrouw aan vasthouden. Wie dan ook zijn blik zou laten dwalen over de vele honderden kantoorklerken die hun lunch genoten in de kantine van Metropool Verzekeringen, kreeg daarmee zicht op de samenstelling van het personeelsbestand in vroegere tijden.

Tot ruim dertig jaar terug zou hij hebben kunnen zien als hij zijn blik had laten rusten op een vierpersoons tafel aan de uiterste rand van de gigantische, van metershoge ramen voorziene ruimte. Ze boden een imposant uitzicht op het Weena en het Stationsplein, nu een troosteloze bouwput door de expansie van het nabijgelegen Centraal Station.

De drie personen die aan het tafeltje waren gezeten hadden echter weinig oog voor dit toch zo typische Rotterdamse tafereel van bouwen, breken, weer opbouwen, toch weer afbreken en alsnog wat anders neerzetten, maar dan liefst gelijk twee keer zo groot, enzovoort. Ze hielden de kassa’s in de gaten, want nummer vier van hun club was nog steeds niet gearriveerd.

“Piet is laat,” merkte Koos Montijn op tegen Gerda de Maat-Isfol. Hij trok zijn overvolle kop soep over het dienblad naar zich toe en schoof zijn stoel wat aan. “Weet jij waarom? Eet ze, trouwens.”

“Had hij geen beoordelingsgesprek, Koos? Misschien loopt dat wat uit. Weet jij dat, Joop?” Joop Alblas schudde zwiingend zijn hoofd, en sneed een kroket met chirurgische precisie in de lengte doormidden. “Nee,” zei hij slechts, want Alblas was een man van weinig woorden.

Gerda nam een hap soep en keek over de schouders van Alblas. “Oh, wacht, daar zul je hem hebben. Hm, erg vrolijk kijkt hij niet.”

Met een smak plaatste Piet Holberg zijn dienblad naast dat van Gerda op tafel en plofte neer op zijn stoel. Zijn gezicht stond op onweer. Hij brandde onmiddellijk los.

“Stel je voor, een slechte beoordeling! Ik! Sinds het vertrek van drie van mijn collega’s moet ik al het werk aan het contract “Ondernemingspensioenfonds Rijwielfabriek Saturnus” in mijn eentje doen, en wat krijg ik? Stank voor dank!”

“Hoe kan dat dan, Piet?” wilde Koos Montijn weten. Hij doopte een van huis meegenomen boterham in zijn tomatensoep (een gerecht dat in vele varianten dagelijks in de kantine was te bekomen) en keek zijn collega vragend aan.

Holberg reageerde zijn agressie af op een ham-kaas tosti. “Gggrrmm. Nou, ik verzorg al jaren de correspondentie met Japetus, de directeur van Saturnus. Die is nogal gesteld op technisch glasheldere brieven. Maar sinds kort worden alle brieven op klantvriendelijkheid bezien door afdeling Communicatie, geleid door Servaas van Jutphaas. Het kan best zijn dat die brieven dan wat prettiger van toon worden, maar het resultaat is wel dat er dan meestal onzin komt te staan. Dat moet je dan eindeloos uitleggen, alles weer terug veranderen, wat een slok werk is. Daar is die Bretelski – worden die dingen tegenwoordig gratis aan managers verstrekt of zo? – pas achter gekomen en hij heeft zijn beklag gedaan. Ik zou me niet aan de procedures houden. Gevolg: een slechte beoordeling. Dit bedrijf zou er zonder dat soort irritante lui een heel stuk beter voor staan.”

Hij nam een hap van zijn ham-kaas tosti en keek boos voor zich uit. Uiteraard kon niemand vermoeden dat deze sombere wens nog voor het einde van deze kantoordag werkelijkheid zou worden

Montijn knikte Holberg bemoedigend toe en veranderde van onderwerp. “Gerda, ik hoor dat jij en Joop hier zijn ingeschakeld voor URANUS, is dat zo? Is MAMBA daarmee definitief van de baan? En hoe nu verder met MEST? Weet jij meer? Ik hoor zulke vreemde verhalen.”¹

* * *

Het was herfst, en de duisternis viel vroeg in. Vanuit zijn raam op de 43^e etage zag Servaas van Jutphaas uit over een donkere stad, beschenen door straatverlichting.

Onder zijn daadkrachtige leiding was de afdeling Communicatie in korte tijd uitgedijd tot een niet meer weg te denken, essentiële schakel in het productieproces. Brieven die anders direct naar de klant zouden zijn gestuurd, werden nu nauwgezet door enige tekstschrijvers op de zo gewenste “klantvriendelijkheid” gescreend. Hierbij was hij op heel wat tegenwerking gestuit. Had laatst niet een zekere Holberg geklaagd dat door deze *screening* de inhoud van de brief geweld werd aangedaan? Flauwekul, zeg! Wie las er nu nog een brief op inhoud? Het ging er toch om dat een brief een fijn contactmoment met de “customer” was, en bij die klant moest leiden tot een positief en warm gevoel?

Holberg’s geprikkelde respons was toen geweest dat je van in je broek plassen ook een warm gevoel kreeg. Hem ging het om een inhoudelijk correcte tekst.

Servaas van Jutphaas snoof. Die Holberg was natuurlijk weer zo’n ouderwetse vakidoot, die niet met zijn tijd wenste mee te gaan, en van wie er in dit pand nog veel te veel rondliepen.

Hij had diens manager dan ook desgevraagd (de beoordeling naderde) zijn mening over Piet Holberg gegeven, toen die vanuit zijn antenne-functie om “een stuk mondelinge input” vroeg. In een *bilaatje* had hij met hem zitten *sparren* over dit onderwerp, waarbij Piet Holberg er niet positief vanaf was gekomen. Een slechte beoordeling, gevolgd door een workshop “customer awareness” als leermoment, dat was wel het minste dat Holberg tegemoet kon zien.

Hij schakelde zijn PC uit en wilde vertrekken, toen hij voetstappen op de gang hoorde. Wie kon dat nog zo laat zijn? Was het iemand die hem wilde spreken over een mailing? Hij wachtte even, en inderdaad kwam de late bezoeker zijn kamer in. Servaas van Jutphaas staarde hem verbaasd aan.

“Hoi. Ik dacht dat je al lang naar huis was.”

De ander antwoordde niet maar haalde iets uit zijn zak. De mond van Van Jutphaas zakte onwils open.

“Wat” begon hij, maar verder kwam hij niet. Het was zijn laatste communicatie-uiting. Er knalden, kort achter elkaar, twee revolverschoten. Servaas van Jutphaas was al dood eer hij de Verto vloerbedekking raakte.

De onbekende schutter stak zijn wapen weg, en wierp een bedaarde blik op het vreselijke moordtoneel. Zijn gezicht vertrok in een afschuwelijke grijnslach. Hij verliet het vertrek van de vermoorde en wandelde kalm weg, zonder zich te haasten.

¹ M.A.M.B.A.: Met Aftandse Middelen toch een Behoorlijke Administratie. M.E.S.T.: Massaal Een Stap Terug. Raadpleeg voor een uitgebreide beschrijving van MAMBA en MEST deel 1 en 2 van onze Metropool-trilogie.

Hoofdstuk 3. Drie duistere directeuren

“Facta infecta fieri nequeunt.”
 (“Wat gebeurd is kan niet ongedaan gemaakt worden.”)

Desiderius Erasmus (1469-1536).

Het was een week na de in het water gevallen Tollens-herdenking, dat in het oude Kralingse politiebureau aan de Hoflaan inspecteur D.J. Bruins bezig was met een huishoudelijk klusje. Op een trapje staande had hij een stevige haak in de muur geslagen, en was juist bezig een enorme plaat op te hangen toen zijn assistent, brigadier Lucas van Dam, binnentrad.

Bevreemd staarde deze naar de door zijn superieur opgehangen afbeelding, en informeerde tenslotte: “Wat is dat voor een prent, boss? Op de markt gekocht?”

“Nee,” zei Bruins, met een rood hoofd. “Dit is hm mijn nieuwe familiewapen. De ontwerper had me een exemplaar beloofd om aan de muur te hangen, maar nu blijkt-ie dus veel groter te zijn dan ik had gedacht. Ik had eerst begrepen dat het een miniatuurtje zou zijn, maar nou ja, hij blijkt dus manshoog!”

Eerbiedig bekeek Van Dam het gevaarte en wilde wat zeggen, maar Bruins was hem voor:

“Als er commentaar op komt staat-ie binnen een dag bij het grof vuil. Ik geneer me dood. Is er nog nieuws?”

“Niet noemenswaard,” zei Van Dam. “Het gewone aantal fietsendiefstallen, burenruzies en molestaties op straat. Jaja, die dingen worden steeds gewoner, en wie er nog kwaad om wordt is een rechtse racist. Voor ons wel zo gemakkelijk. Het wachten is op een paar behoorlijke moorden. Hoe gaat het met uw neef?”

“Hij heeft gisteren het winnende doelpunt gemaakt,” zei Bruins vergenoegd. “3-2 voor Excelsior tegen Willem II. Dat wordt straks UEFA-Cup voetbal op Woudestein. Wacht, dat is de telefoon!”

Hij sprong van de ladder en lichtte de hoorn van het rinkelende toestel. “Met Bruins, Moordzaken!”

Aan de andere kant klonk een stem, die de inspecteur afschuwelijk bekend voorkwam.

“Hoi! Bart Caaymans, Metropool Verzekeringen. Ik bel je even over een verdomd vervelende zaak. Heb je even?”

Bruins haalde diep adem. Hij kneep uit alle macht in de leuning van zijn bureaustoel, in een poging zijn zelfbeheersing te bewaren. In gedachten zag hij Caaymans weer voor zich: een impertinente kwast van het gladde manager-type (brilletje, paarse bretels, mobieltje en krulhaar), die hij jaren geleden, in de dagen van “Operatie Zeemeeuw” bij Metropool had ontmoet. Wat moest hij antwoorden? Ook tutoyeren of beleefd blijven?

“Een vervelende zaak?” vroeg hij. “Nou, vertel eens vent. Hoe vervelend?”

“Ja, ik moet het kort houden, sorry,” klonk het aan de andere kant. “Het batterijtje van mijn mobiel is bijna leeg. Het gaat om mijn collega, Servaas van Jutphaas. Verdomd bekwame vent. Nu, die is net dood gevonden, zeg. Gewoon neergeknald, hier op de zaak! Ja, vermoord dus, hè? Kun je even komen?”

“Wat? Gewoon neergeknald?” herhaalde Bruins verbijsterd. “Maar hoe Enfin, laat maar. Zorg dat niemand iets aanraakt. Ik kom meteen. Tot zo.”

Zonder Caaymans nog gelegenheid te geven tot een afscheids-hoi verbrak hij de verbinding en wendde zich tot Van Dam.

“Niet te geloven, maar we gaan oude bekenden terugzien, Van Dam. Er blijkt iemand om het leven te zijn gebracht bij Metropool Verzekeringen! Wie had dat gedacht. Zouden ze nog steeds aan het reorganiseren zijn? Kom op, als een speer erheen!”

* * *

In een volkomen ander deel van de enorme Metropoolburcht vond terzelfder tijd een bijeenkomst plaats, waar de aanwezigen – waaronder enige hooggeplaatste managers – nog niet het flauwste idee hadden van het ongehoorde drama dat zich zojuist binnen hun muren had afgespeeld.

De voorzitter, een zekere Harm-Jan Spijckers van Laagwater, had juist het vijfde en laatste agendapunt aangekondigd, daarmee het tijdschema ruim overschrijdend: “Persoonlijke succesfactoren in verleden, heden en toekomst”. Enige aanwezigen schoven ongemakkelijk in hun stoel op en neer, en keken op hun horloge, maar er was geen ontkomen aan, want de voorzitter raadpleegde zijn notities en zei: “Het woord is aan onze gewaardeerde collega Judas P. Natemayer, voorzitter van de LBB, de Landelijke Bond van Bruinwerkers.” Spijckers van Laagwater ruimde zijn plaats in voor de hooggeplaatste Bruinwerker, die dit met een vriendelijk knikje waardeerde. Hij haalde een leesbril te voorschijn, plantte die op zijn neus, en richtte zich vervolgens tot de zaal.

“Beste collega’s! Laat ik allereerst de directie van dit mooie bedrijf hartelijk bedanken voor het feit dat ik hier vandaag het woord tot u mag richten, en nog wel over een belangwekkend thema.” Hij schraapte de keel, spreidde zijn notities voor zich uit, waarna hij met een druk op de knop van zijn PC een PowerPoint-presentatie startte.

“Inderdaad, de persoonlijke succesfactoren! Waar worden die door bepaald? In vroeger tijden golden als de succesfactoren voor een succesvolle loopbaan als kantoorklerk bij Metropool twee zaken: keihard werken, en in de avonduren door noeste studie veel vakdiploma’s halen.” Natemayer liet een ingestuurde, korte stilte vallen en lachte schamper. “Geleidelijk kreeg men echter door dat dit niet voldoende was, ja zelfs averechts werkte, want iemand die alleen maar de hele dag stil achter zijn of haar bureau zit en als een gek doorwerkt, nu, die valt natuurlijk niet op. En zo ontstond, in een volgende fase, de notie van het zogenaamde netwerken.”

Hij drukte op een toets van de laptop, waardoor een nieuw plaatje verscheen: *Network Your Way to Success*. De Bruinwerker lichtte toe:

“Vanaf toen ging het niet meer om wat je kende, maar vooral om wie je kende, een hele stap vooruit. Dit bleek al met al een hele verbetering, ondanks het feit dat enige critici van de oude stempel het netwerken afdeden als ‘net werken’, een volkomen foute benadering uiteraard. Maar die tijd ligt gelukkig ver achter ons.” Hij keek de zaal rond, om te zien of men klaar was voor de volgende stap.

“Vandaag zetten we een nieuwe reuzenschrede vooruit, en ik ben blij die stap nader te mogen toelichten.” Hij drukte wederom op een knop van de computer, en uit de speakers klonken de historische woorden van de astronaut Neil Armstrong: “That’s one small step for man, one giant leap for mankind.” Gelijktijdig verscheen op het scherm de tekst: *Brownwork Your Way to Success*.

“Ja, wat is bruinwerken? Bruinwerken beoogt om, via enkele goedgeplaatste opmerkingen tegen de juiste, veelal hoger geplaatste personen, een carrièresprong te bewerkstelligen die door geen tien jaar keihard werken of door het behalen van een dozijn diploma’s kan worden geëvenaard!

Dus, hoe belangrijk is bruinwerken? Zeer belangrijk. Dan de volgende fase: tot hoe ver strekt zich het bruinwerken uit? In principe zijn de mogelijkheden eindeloos, maar de LBB adviseert als standaard: tot de schouder, niet voor niets de titel van ons invloedrijke magazine.²

² Lees het magazine *Tot de Schouder* (Tds), en informeer nu naar een voordelig jaarabonnement. Het blad wordt in een neutrale, bruine verpakking discreet thuis bezorgd. Snelle beslissers krijgen een gratis poster met daarop een afbeelding van hun eigen leidinggevende, met daaronder afgedrukt de tekst: “Mijn baas heeft altijd gelijk.”

Bruinwerken is, om een passende definitie te geven, ‘het op intensieve wijze aanbrengen van verbindingen tussen soortgelijke mensen of groepen via het constant uitzenden van positieve signalen naar boven toe, naar hoger geplaatsten.’ Kijk, enige directieleden zijn hier aanwezig, in feite zijn we dus nu al aan het bruinwerken!

Thans kom ik aan de volgende fase. Wat zijn de vijf basisprincipes van het bruinwerken?”

Natemayer pauzeerde geroutineerd, vanwege het dramatische effect van een korte stilte. Toen de spanningsboog naar zijn smaak voldoende was opgebouwd, produceerde hij een volgend PowerPoint-plaatje waarop stond te lezen:

- Begin vandaag nog met bruinwerken!
- Ken de persoon bij wie jij bruinwerkt!
- Werk van onder naar boven, of: van buiten naar binnen!
- Onderhoud jouw netwerk van bruinwerkcontacten!
- Gééef aan jouw netwerk, en bruinwerk door tot de top!

“Kortom,” zo ronderde Natemayer zijn nieuwe loopbaanvisie af, “bruinwerken is het verschil tussen *being ‘plugged in’ or ‘being left out’*. Dus, wat is jouw Doel: je de blubber werken, je suf studeren, netwerken, net werken of ... bruinwerken!?!? Aan jou de keus!!”

De lampen floepten aan. Allen rezen op, en de Bruinwerker wilde deze gelegenheid te baat nemen om nog wat lovende woorden aan het adres van de bedrijfsleiding te spreken, toen het mobieltje van Harm-Jan Spijckers van Laagwater een door merg en been gaand melodietje begon af te scheiden.

De topmanager luisterde naar de boodschap en zette daarbij grote ogen op. Na de verbinding verbroken te hebben wendde hij zich tot Natemayer.

“Dat was de receptie. Ik moet er meteen vandoor. Er schijnt iets afschuwelijks gebeurd te zijn. De politie staat in de hal, en wil onmiddellijk iemand van de directie spreken. Ik ga er meteen naartoe. Doei!”

* * *

Op de tachtigste etage van Bouwdeel Vijf bevonden zich de uitzonderlijk weelderig ingerichte vertrekken waar de Opperste Raad van Hoge Gebieders van Metropool was gehuisvest. President van dit college van Edel Groot Achtbaren was nog immer drs. Albertus (“Bert”) Fust, El Supremo.

Gezeten in zijn met zeehondenbont beklede zetel van Peruaans bisonleder³ zag hij zich omringd door drie van zijn voornaamste satrapen:

Daar was b.v. drs. Martinus Steyn, hoofd van één der grootste onderdelen van Metropool: “Human Capital Transfer and Circulation”, belast met het constant van hun plaats halen en naar andere afdelingen laten verhuizen van zo veel mogelijk medewerkers, en P. Cronjé, het pas in dienst getreden hoofd Pensioenen. Niet lang geleden hadden beide topmanagers de overstap gemaakt van de grote Amsterdamse concurrent Kosmos BV, en algemeen werd dat gezien als een triomf voor Metropool, dat natuurlijk wel voor dit als uiterst deskundig staande koppel flink in de buidel had moeten tasten.

De derde topman was Prof. Dr. Anaxagoras Ketelsteen, hoogleraar informatica en gegevensvernietiging aan de universiteit van Knollendaal (Oekraïne), eveneens kort geleden aangetrokken als adviseur bij het megaproject URANUS (Ultieme Revisie van Alle Nieuw Uitgedachte Systemen), een naam die overigens door Cronjé zelf was bedacht.

³ De Peruaanse bison is uiterst zeldzaam; de jacht op deze dieren is sinds 1952 door de VN ten strengste verboden. De huidige populatie bestaat uit 27 exemplaren. De bison wordt in zeldzaamheid slechts overtroffen door de Noord-Maleisische goudleguaan.

Ketelsteen was een indrukwekkende, rijzige figuur met een enorme donkere baard, en fonkelende ogen achter een paar glinsterende brillenglazen. Hij beschikte over een doordringend, galmend stemgeluid.

El Supremo liet zijn blik over de hoofden van zijn satellieten heen op een onbestemd punt in de verte rusten, zijn kin op zijn handen rustend, terwijl zijn ellebogen steunden op zijn imponerende, geheel met geprepareerde huid van de Noord-Maleisische goudleguaan overtrokken bureaublad.

“Goed,” sprak hij tenslotte, een doos peperdure sigaren openend, “we moeten de feiten onder ogen zien. Ik verneem zojuist van meneer Caaymans dat de politie gewaarschuwd is. Ze kunnen elk ogenblik hier zijn. Roken, heren?”

Merkwaardig, zo bedacht hij, terwijl de bolknakken werden ontpunt en opgestoken en de eerste dikke rookwolken opstegen, hoe de mode voor topfiguren in het zakenleven de afgelopen jaren constant was veranderd. Waren het in de zeventiger jaren nog de driedelige kostuums, brede stropdassen en snorren met bakkebaarden, geleidelijk aan werden de dassen smaller, het haar weer korter, de brillen kleiner en de buiken dikker. Totdat rond de millenniumwisseling het zo goed als kale hoofd in zwang kwam, het brilletje met minimale glaasjes, waarna het symbool van de zakenman, de stropdas, het moest ontgelden. Het effect daarvan was afschuwelijk: managers zagen er plotseling uit als linkse politici, of leunders met goedkope huishoudelijke apparaten, en ijlings werden de stropdassen in ere hersteld. Thans, zo viel het Fust ineens op, was blijkbaar de baard weer in opmars; alle drie zijn collega's droegen een geweldige baard, en over het vest van Steyn was een zware horlogeketting zichtbaar.

“De omgekomeene,” hernam Fust, “was, zo heb ik begrepen, leidinggevende op de afdeling Communicatie, die onder uw verantwoordelijkheid valt, meneer Steyn?”

“Inderdaad,” zei Steyn. “De afdeling zal deze slag niet gemakkelijk te boven komen. Ik hoef niemand uit te leggen hoe essentieel communicatie is. Het zal doorwerken naar alle andere afdelingen, en ongetwijfeld ook zijn weerslag hebben op het URANUS-project. En mocht dat in gevaar komen, dan staat de hele toekomst van Metropool op het spel!”

“En als dat zo is,” vulde Anaxagoras Ketelsteen aan, “betekent dat een ramp, die op de nationale economie van negatieve invloed kan zijn: immers, de aandelen zullen dalen, en ook geliëerde financiële instellingen zullen in de problemen komen. Het vertrouwen van beleggers zal geknakt worden, de koersen zullen instorten en malaise zal over het land komen!”

Fust verbleekte. Zo ver had hij nog niet doorgedacht. Wat zat er eigenlijk achter deze moord? En waar bleef de politie?

Doch reeds had zijn tijdelijke secretaresse, een uitzendkracht die zijn zieke vaste assistente verving, zonder te kloppen de deur geopend en “Iemand van de politie!” naar binnen geroepen.

Het volgende moment verscheen op de dorpel van het vertrek de man, die Fust vier jaar geleden voor het laatst had gezien tijdens de dramatische dagen van “Operatie Zeemeeuw”. Hij rees van achter zijn bureau op, om Bruins de hand te schudden, en hem aan de andere aanwezigen voor te stellen.

“Gaat u zitten, inspecteur. Ook een sigaar?”

“Graag,” zei Bruins. “Aha. Een Schimmelpenninck.”

Het duurde niet lang of de rook in het vertrek was te snijden, en de aanwezigen kregen gaandeweg moeite om elkaar nog te onderscheiden.

“En nu, voor de draad ermee,” sprak de inspecteur opgewekt. “Wat is er precies voorgevallen?”

“Ongeveer een uur geleden,” zei Fust, met zijn linkerhand pogend de rook enigszins weg te waaien, “kregen we hier het ontstellende bericht, dat het interimhoofd van onze afdeling Communicatie, de heer Van Jutphaas, dodelijk gewond achter zijn bureau was gevonden.

Neergeschoten. Onze bedrijfsarts, dr. Kneekelbroek, constateerde twee schotwonden. Recht door de hartstreek. Van Jutphaas moet op slag dood geweest zijn. Niemand schijnt er verder ook maar iets van bemerkt te hebben. De meeste personeelsleden waren al naar huis. Alleen zijn medewerker Piet Holberg was er nog in verband met overwerk. En die heeft hem gevonden.”

“Juist,” knikte Bruins. “En is meneer Holberg nog aanwezig?”

“Zeker. Hij houdt samen met dr. Kneekelbroek de wacht bij het stoffelijk overschot, om te zorgen dat er niemand bij komt.”

“Goed. Mijn collega’s van de technische dienst zijn gewaarschuwd, en kunnen ieder moment komen. Het lijkt me het beste dat wij er ook maar meteen naar toe gaan. Gaat u voor, zou ik zeggen.”

Aangekomen op de – voor kantoorbegrippen – smaakvol ingerichte afdeling Communicatie ontmoette Bruins zijn rechterhand, brigadier Van Dam, die was meegekomen met de politiearts, ziekenbroeders en de vingerafdrukdeskundige Jozef Hackstroh en diens handlangers. Hackstroh trok net zijn rubberhandschoenen uit en groette Bruins met een kort handgebaar. Hij was een grote kerel met grijs stekelhaar, en stond bekend als expert op het gebied van ballistiek.

“Hee Bruins! Heb jij de leiding?” klonk zijn zware stemgeluid. “Raad eens wat ik gevonden heb? Deze knaap is neergeschoten met een Mauser! Dat is nou toch de eerste keer dat ik dat meemaak! De schoten zijn van dichtbij afgevuurd, wat er op kan duiden dat de dader een bekende was, tegen wie het slachtoffer geen argwaan had.”

“Mooi,” zei Bruins. “nou ja, mooi, ik bedoel: interessant.”

Hij wendde zich tot Fust. “Dat doet de vraag rijzen wie de naaste collega’s van deze ongelukkige waren. Wat deed hij eigenlijk voor werk?”

“Hij verzorgde, voor zover ik weet, de communicatieve aspecten van ons Uranus-project,” verklaarde El Supremo. “Eigenlijk viel hij rechtstreeks onder collega Ketelsteen.” Hij wees op de bebaarde informaticahoogleraar, en deze knikte.

“Dan wil ik u even spreken,” zei Bruins. “Maar niet hier.”

Hij wierp nog een korte blik op het macabere moordtoneel, en wendde zich snel af. “Is uw kamer hier in de buurt? Laten we daar dan even heen gaan.”

Ketelsteen ging hem voor naar zijn eigen werkplek, niet ver van de plaats des onheils, een bood zijn late bezoeker een stoel aan.

“Om te beginnen,” zei Bruins, plaatsnemend, “wil ik even weten wat precies uw functie is, meneer Ketelsteen?”

“Ik ben adviseur in automatiseringsaangelegenheden,” zei de ander. “Mijn aandachtspunten betreffen zowel typische pensioenzaken, zoals het project Pensioenverhoging Uit Interest – Nuttige Hulp bij Opbouw Ouderdoms Pensioen (P.U.I.N.H.O.O.P.), als het ultieme project van Metropool om in één klap alle achterstanden weg te werken en onze automatisering definitief gestalte te geven, in ons grote eindproject: Ultieme Revisie van Alle Nieuw Uitgedachte Systemen, afgekort U.R.A.N.U.S.”

“Die naam interesseert me,” zei Bruins. “Kort geleden kwam ik dezelfde naam nog tegen, maar dat was in een heel ander verband. Hm Dat zal toch wel toeval zijn Hebt u die naam bedacht?”

“Nee, ik dacht dat meneer Steyn de naam had gelanceerd,” meende Ketelsteen. “Misschien wel als een soort herinnering aan zijn vorige werkgever. Dat was Kosmos BV, de bekende verzekeraar uit Amsterdam, onze grootste concurrent.”

“Zozo? Dus een overloper?” vroeg Bruins. “Of mag je dat zo niet zeggen?”

“Och Zo ongewoon is het niet, hoor,” zei de geleerde. “Meneer Cronjé komt er ook vandaan. Je kunt het als een mooi succes voor Metropool zien: twee bekwame topfiguren van de concurrent aantrekken.”

Bruins dacht na. “Meneer Cronjé? Ik geloof niet dat ik hem ken, en toch komt de naam me bekend voor Ik had vroeger een tante, die woonde in de Cronjéstraat in de Afrikaanderwijk was dat.”

“Dat kan wel kloppen. Ik weet toevallig dat ze allebei, Steyn en Cronjé, uit Zuid Afrika komen. Je kunt het aan hun manier van praten nog een beetje horen. Ongetwijfeld stammen ze af van de Hollandse Boeren, die destijds tegen de Engelsen hebben gevochten.”

“Jaja. De Boerenoorlog bedoelt u. En uzelf? Hoe lang bent u al hier in dienst?”

“Een half jaar ongeveer, dus sinds de start van URANUS.”

“En kende u de heer Van Jutphaas goed?”

“Tamelijk. Een ijverig iemand die hier goed stond aangeschreven. Bij zijn collega's en medewerkers was hij, geloof ik, niet zo erg populair.”

“Aha. Dat kan van belang zijn,” meende Bruins. “Was er iemand die redenen had om hem dusdanig te haten dat dat tot moord en doodslag zou kunnen leiden?”

“Dat lijkt me toch werkelijk overdreven,” zei Ketelsteen. “Hoewel ik ze niet allemaal ken”

“Goed. De kans is groot dat ik u binnenkort nog een paar keer nodig heb,” besloot Bruins.

“Voorlopig laat ik het hier even bij. Voor ik naar huis ga wil ik nog een paar mensen spreken.”

Op de gang liep hij brigadier Van Dam tegen het lijf. “En boss? Al iets bijzonders ontdekt?” vroeg deze belangstellend, en Bruins knikte.

“Een kleinigheidje. Maar niettemin Ik sprak daarnet die professor Ketelsteen”

“O ja, ik ben hem ook tegengekomen,” zei Van Dam. “Die grote kerel met die enorme baard is dat toch?”

“Jaja, daar is iets geks mee, met die baard,” zei Bruins met gefronste wenkbrauwen.

“Hoezo? Wat voor geks dan?” vroeg Van Dam.

“Die baard” zei Bruins. “Wel, die is vals.”

Hoofdstuk 4. Het geheim van Uranus

“De astronomie stond toen nog in haar kinderschoenen, dat moeten we niet vergeten, en het is al mooi dat De Keyser het blote oog verwierp en inzag, dat het de kant van de buis op moest.”

Godfried Bomans, *Is de maan bewoond? Is zij bereikbaar?* In: *Capriolen* (1953).

“Ook toevallig eigenlijk,” mompelde Bruins. Hij was terug op zijn bureau aan de Hoflaan, en las de summiere aantekeningen door, die hij bij Metropool in zijn opschrijfboekje had genoteerd. Dat waren voornamelijk de namen van de betrokkenen in deze nieuwe moordzaak, van wie de meesten te maken hadden met een nieuw project op administratief gebied, Uranus genaamd.

Bruins wist dat hij die naam, niet zo lang geleden, al eens eerder was tegengekomen. Bij welke gelegenheid kon dat geweest zijn? O ja! Dat was bij die in het water gevallen Tollensherdenking. Bij diens standbeeld had hij toen een mooie krans zien liggen met een lint eraan, waarop diezelfde naam, Uranus, te lezen was geweest. Een historisch genootschap, volgens Bulgersteyn. Maar hij kon zich moeilijk voorstellen dat zo’n genootschap iets van doen zou hebben met een project bij een grote verzekeringsmaatschappij. Dat moest dus puur toeval zijn Of niet?

“In elk geval,” dacht hij, “wil ik nu toch eerst even weten wat dat nu precies voor lieden zijn, dat genootschap. Al was het alleen maar voor de zekerheid.”

Hij haalde het telefoontoestel naar zich toe, en belde het nummer van Bulgersteyn, die hem destijds beloofd had voor wat informatie over “Uranus” te zullen zorgen.

“Nu maar hopen dat-ie niet nèt een paar uilen zit te knappen,” prevelde de inspecteur. “O nee, daar heb je ‘m”

“Ben jij dat, Bruins?” klonk een bekende stem, en de inspecteur trok verbaasd de wenkbrauwen op.

“Eh inderdaad. Hoe wist u dat?”

“Nou, ik heb tegenwoordig een nieuw toestel, met zo’n nummERMelder, en ik herkende dus jouw nummer. Of dacht je dat ik plotseling helderziend was geworden?”

“Och ja, natuurlijk. Ik wou wat vragen, als ’t niet ongelegen komt. Hebt u nog gelegenheid gehad om iets te weten te komen over dat rare gezelschap dat toen die krans heeft gelegd bij het Tollens-monument? De naam Uranus stond er op, weet u nog?”

“Toevallig wel. Het blijkt een klein clubje te zijn, en erg, eh exclusief. Het lidmaatschap gaat van vader op zoon over, en heel af en toe publiceren ze iets. En die publicaties gaan altijd over het zelfde onderwerp.”

“Zozo. Maar wel een geschiedkundig onderwerp?”

“Ja. Ze houden zich uitsluitend bezig met de geschiedenis van het Koninkrijk Holland. Zegt je dat nog iets?”

“Het Koninkrijk Holland? U bedoelt het Koninkrijk der Nederlanden?”

“Welnee.” Aan de andere kant van de lijn klonk een ongeduldig gesnuif. “Ga me nou niet vertellen dat je nog nooit hebt gehoord van Lodewijk Napoleon. Hij werd hier in 1806 als koning aangesteld door zijn broer Napoleon, de keizer van Frankrijk dus. En hij heeft hier vier jaar geregeerd. Nederland heette toen het Koninkrijk Holland, tot het in 1810 bij Frankrijk werd ingelijfd!”

“O ja, natuurlijk,” zei Bruins. “Nou u het zegt weet ik het weer. We praten dus over de Franse tijd. En die mensen van Uranus? Die hebben daar iets speciaals mee?”

“Ja, maar wat nu precies weet ik niet,” zei de oude historicus. “Ik heb wel de naam en het adres van de secretaris van het genootschap kunnen vinden. Dat is trouwens toevallig vlak bij jou in de buurt. In Kralingen. Dus ik zou zeggen: ga ze eens opzoeken, als je er meer van wilt weten. Even zien, waar heb ik dat gelaten?... O ja, hier heb ik het: Dr. Alfons Bilderdijk, Oranjelaan 113 Je weet waar dat is? Vlak bij park Rozenburg.”

“Dank u.” Bruins noteerde de gegevens op het randje van de krant die op zijn bureau lag. “Dat is inderdaad erg dicht bij. Hoogstens tien minuten lopen. Ik wil ze wel eens spreken. Ik denk niet dat ze iets te maken hebben met de zaak waar ik momenteel mee bezig ben, maar het is meer uit nieuwsgierigheid. Nou, misschien zien we elkaar binnenkort weer eens.”

“Okee. Tot ziens in Melief Bender,” zei Bulgersteyn, en de verbinding was verbroken. Bruins stond op. “Zozo. Een stel fans dus van Lodewijk Napoleon. Aardig. Wacht effe ... wat zei Bulgersteyn ook alweer? Hij werd hier koning in 1806” Hij fronste de wenkbrauwen. “Ook toevallig. Dat is dus precies 200 jaar geleden. Op de kop af En ik heb er nergens iets over gelezen of gezien op TV, iets van een herdenking of zo. Maar dat genootschap zal er wel uitgebreid bij stil staan. Weet je wat? Ik ga er toch maar eens langs. Nu meteen” Hij grinnikte. “Ook al hebben ze met die moordzaak bij Metropool natuurlijk niets te maken Helemaal niets.”

* * *

“Die woont hier niet gek,” vond Bruins, die met enige afgunst constateerde dat de secretaris van Uranus in de fraaiste buurt van Kralingen woonde, een rustige laan vol statige, laatnegentiende eeuwse woonhuizen, met uitzicht op het park Rozenburg.

Hij wandelde naar het opgegeven adres, liep door het voortuintje naar de voordeur en belde aan.

Het duurde niet lang of er werden sloffende voetstappen hoorbaar, waarna de deur werd geopend door een magere man met grijs, achterovergekamd haar, een sterke bril en een droefgeestige snor.

Bruins tikte beleefd aan de rand van zijn hoed. “Goedemiddag. Bent u de heer A. Bilderdijk? Mijn naam is Bruins, inspecteur van politie.” Hij toonde zijn legitimatie. “Kan ik u even spreken?”

De man verschoot van kleur. “Grote grutten Is het voor die parkeerbon? Ik heb de boete juist gisteren overgemaakt, en”

“Neenee,” stelde Bruins hem gerust. “Daar weet ik niets van. Ik kom om informatie over Uranus. Dan ben ik toch bij u aan het juiste adres?”

“O eh, jazeker. Komt u maar binnen, eh inspecteur.”

Hij ging Bruins voor naar een vertrek, waarvan alle wanden, van vloer tot plafond, met boekenkasten waren bedekt. “Mag ik uw jas en hoed? Gaat u zitten.”

Bilderdijk nam zelf ook plaats, en staarde zijn bezoeker aan met een wat verbaasde blik in de ogen. “U komt voor Uranus? Hoe bent u aan onze naam gekomen?”

“Vorige maand heb ik u voor het eerst ontmoet,” antwoordde Bruins. “Ik was in het park, bij de Euromast, voor de herdenking van de 150^e sterfdag van onze grote dichter Tollens. Er was nagenoeg niemand, er lag alleen een krans bij het monument met de naam Uranus er op. En vlak daarvoor was ik drie heren met hoge hoeden gepasseerd. Misschien was u daar ook bij?”

“Ja, dat klopt.” Bilderdijk knikte. “Het doet me genoegen dat u ook aan de herdenking hebt gedacht. Maar wat wilt u eigenlijk van ons weten?”

“Tja, ik hoop dat u het geen rare vraag vindt,” zei Bruins, “maar hoe komt u eigenlijk aan uw naam, Uranus? Heeft het iets bijzonders te betekenen?”

“Niet speciaal. Het genootschap is in de 19^e eeuw gesticht door niemand minder dan de toen zeer beroemde Willem Bilderdijk. Inderdaad, mijn voorvader, van wie ik in rechte lijn afstam.

Hij was een universeel man, wetenschapper en dichter, en heeft de naam bedacht als eerbewijs aan Tollens, die in 1780 is geboren, het jaar waarin de planeet Uranus werd ontdekt door William Herschel, als een nieuwe flonkerende ster aan het firmament! Oorspronkelijk zijn we dus een literair genootschap, dat zich vooral met dichters uit de negentiende eeuw bezig hield en houdt, maar later ook met de algemene politieke geschiedenis van dat tijdperk.” Dat klonk allemaal volkomen aannemelijk en onschuldig, bedacht Bruins. Er was geen enkele aanleiding om deze brave lieden verder lastig te vallen met de problemen van een moordaffaire bij een verzekeringsbedrijf, alleen omdat ze toevallig dezelfde naam hadden als een of ander automatiseringsproject. Hij besloot zijn bezoek met een beleefd praatje af te ronden en het literaire en/of historische genootschap verder aan zijn lot over te laten.

“Juist, meneer Bilderdijk. Dus u stamt af van de bekende dichter Willem Bilderdijk. Wacht eens, ik meen me van de Vaderlandse Geschiedenis te herinneren dat hij nogal bevriend was met de koning Lodewijk Napoleon. Ik heb een kennis, een historicus, die me vertelde dat u geregeld wat over hem publiceert, over Lodewijk bedoel ik. Vanwaar die interesse? Komt dat puur door uw afstamming?”

“Het heeft er natuurlijk mee te maken,” gaf Bilderdijk toe. “Maar er is toch nog wel iets meer. Wij beschouwen koning Lodewijk als de beste vorst die Nederland ooit gehad heeft, en we menen dat het feit dat er in 1813 een Oranje op de troon kwam de grootste vergissing is die ons volk ooit heeft gemaakt. Deze Willem Frederik was een avonturier die in de Franse tijd van hot naar haar door Europa zwierf. Met Napoleon heeft hij afwisselend zoete broodjes gebakken, en hem dan weer bevochten, onder andere in Oostenrijkse dienst. Toen hij door toedoen van Van Hogendorp op de troon werd geplaatst werd dat alleen geaccepteerd omdat hij nu eenmaal een Oranje was. Zoon van de laatste stadhouder van de Republiek, Willem V. Op politiek gebied schoot hij de ene bok na de andere, waardoor we uiteindelijk België kwijt raakten. Economisch deed hij het niet slecht, maar de belangen die hij het best heeft behartigd waren toch voornamelijk zijn eigen belangen, waardoor hij een gigantisch vermogen verwierf. Zijn opvolgers Willem II en Willem III waren carnavalsfiguren, en met name Willem III heeft het aanzien van de monarchie dusdanig geschaad, dat het een wonder is dat die Oranjes nog steeds op de troon zitten. Trouwens: het zijn allang geen Oranjes meer. Beatrix is een telg uit het roemrijke geslacht van Lippe-Biesterfeld!”

De stem van Bilderdijk was, merkte Bruins, steeds sarcastischer gaan klinken. “De hele dynastie,” zo voer hij voort, “is door en door Duits, terwijl in de 19^e eeuw aan het hof ook helemaal geen Nederlands werd gesproken. Geen woord. Dat hoorde niet. De hoftaal was toen Frans!”

“Aha! Maar wacht eens,” merkte Bruins op, “koning Lodewijk sprak toch ook Frans zeker? Hij was immers een Fransman, dus daar kun je moeilijk iets anders van verwachten?”

“Ja, maar het opmerkelijke is nu juist, dat hij meteen begon met Nederlands te leren,” zei Bilderdijk. “Voor hij hier arriveerde had hij zijn naam, Louis Bonaparte, al in Lodewijk veranderd. Toen hij van zijn broer, keizer Napoleon, te horen had gekregen dat hij als koning over ‘Holland’ zou moeten gaan regeren was hij daar helemaal niet blij mee, en zijn vrouw nog minder, want als keizerlijk prins leidde hij een comfortabel leven, maar toen hij eenmaal noodgedwongen aan zijn taak als koning was begonnen was hij vastbesloten om dan ook een goede te zijn. En dat werd hij ook!”

Er kwam iets emotioneels in de stem van Bilderdijk. “Ik zal u eens iets vertellen. Lodewijk vormde een ploeg van voortreffelijke vakmensen, de meesten Nederlanders, en ging werkelijk als een paard aan het werk, wat nog des te opmerkelijker is als je weet dat zijn gezondheid nogal slecht was. Hij was reumatisch, en eigenlijk min of meer kreupel. Dat verhinderde hem niet om ’s morgens om VIJF uur op te staan. Rond zeven uur kwamen zijn medewerkers opdagen, dan had hij dus al twee uur gewerkt, meestal samen met zijn secretaris. Ontbijten deed hij pas om een uur of negen. En de resultaten van al dat werk waren enorm. Moet ik wat

voorbeelden noemen? De gezondheidszorg bijvoorbeeld, vroeger een verwaarloosd aspect in ons land. Goed opgeleide artsen waren er nauwelijks. Wel veel kwakzalvers, en de hygiëne was om te huilen. Onder Lodewijk ging de overheid er zich mee bezig houden, en zorgde voor een behoorlijke opleiding voor artsen. En er kwam een medisch tuchtcollege.

Maar hij heeft nog zoveel meer gedaan: een uniforme munt, een humane versie van het wetboek van Strafrecht, het onderwijs werd verbeterd, er kwam een Koninklijke Bibliotheek, een Nationaal Museum”

Bilderdijk was opgestaan, meegesleept door zijn eigen betoog, en begon de kamer op en neer te lopen. “Zo’n koning zouden we daarna nooit meer krijgen. Hij was buitendien nog een door en door goed mens. Zijn devies luidde: *Doe wel, en zie niet om*. Onder zijn regering vonden toevallig een aantal grote rampen plaats, en wanneer dan de hulpverlening op gang kwam was hij steeds persoonlijk ter plaatse, en stond vooraan om leiding aan het reddingswerk te geven. Om maar iets te noemen: de ramp te Leiden, waar een schip, geladen met buskruit, explodeerde. Wel eens van gehoord? Men zegt dat de klap tot in Den Haag werd gehoord. De verwoesting was onbeschrijfelijk. Lodewijk was onmiddellijk ter plaatse, leidde het zoeken naar slachtoffers, en vuurde de reddingsploegen aan door beloningen uit te loven. Zijn paleis in Den Haag liet hij inrichten als opvangcentrum, en hij organiseerde een nationale inzameling Zelfs bij overstromingen, waar er in die tijd een paar van plaatsvonden, kwam hij toegesnel, ondanks zijn wankelende gezondheid.”

Bilderdijk zweeg. Het meeste van wat hij had verteld was voor Bruins geen nieuws, maar desondanks was hij gaandeweg gefascineerd geraakt door de gloed van Bilderdijks betoog. Persoonlijk beschouwde hij de monarchie als niet meer dan een aardig overblijfsel uit het verleden, dat wat hem betrof rustig mocht verdwijnen, maar goed, als er nu erg veel mensen graag Willem Alexander en Maxima op de troon wilden zien zou hem dat een biet zijn. Kwaad kon het niet, en als zoveel mensen het nog leuk vonden, wat was er dan tegen? Het wàs er nu eenmaal, maar tja, of die Oranjes nu vroeger allemaal van die voortreffelijke vorsten waren geweest kon je je inderdaad afvragen. Aan de andere kant: de monarchie en het huis van Oranje, dat hoorde natuurlijk wel bij elkaar Of niet? Was het in 1813 wel zo vanzelfsprekend om een koninkrijk te stichten onder het Oranjehuis? Had, na de val van Napoleon, niet gewoon koning Lodewijk zijn taak kunnen hervatten?

“Ja, was dat maar gebeurd,” zei Bilderdijk desgevraagd, “maar het was nu eenmaal zo dat hij als iemand van het huis Bonaparte geen kans meer had. Na de val van Napoleon was die hele familie in diskrediet geraakt. Men wilde de naam Bonaparte niet meer horen. Je kan zeggen dat allen die door Napoleon aan de macht waren geholpen ook door zijn val werden meegesleurd. Soms terecht, maar soms ook helemaal niet. Sommigen probeerden hun macht te behouden door de zijde van de geallieerden te kiezen. Op die manier slaagde maarschalk Bernadotte er in de kroon van Zweden te behouden, en zijn afstammelingen zitten daar tot op de dag van vandaag nog steeds op de troon! Ook Lodewijk kreeg het geheime advies van maarschalk Murat, de koning van Napels, om hetzelfde te doen. Maar typerend voor Lodewijk was zijn bezwaar dat een eventuele verovering van Holland een bloedbad zou kunnen veroorzaken. Hij trok zich terug, ging eerst in Zwitserland wonen, en later in Rome. Wel bleef hij in voortdurende correspondentie staan met oude vrienden en medewerkers in Holland, onder anderen inderdaad, met mijn voorvader Willem Bilderdijk. U zult nu begrijpen, inspecteur, waarom onze familie, en onze geestverwanten van het Uranusgenootschap, altijd Bonapartisten zijn gebleven, en voorstanders van herstel van de dynastie van Lodewijk Bonaparte op de Nederlandse troon!”

Bruins, die juist op het punt had gestaan om weer eens op te stappen, keek nu verrast op. “Hè? Begrijp ik u nu goed? Zou u willen dat onze Beatrix zou moeten worden vervangen door een of andere nakomeling van koning Lodewijk? Zijn er trouwens nakomelingen? Het staat

me bij dat de laatste telg ergens rond 1870 in Engelse dienst in Zuid Afrika tegen de Zoeloes heeft gevochten, en toen is gesneuveld.”

“Nee,” zei Bilderdijk tot Bruins’ verbazing. “Dat is een verhaal dat opzettelijk in de wereld is geholpen om voor de buitenwereld het feit te camoufleren dat de prins in Zuid Afrika uit de Engelse dienst is gedeserteerd, en zich bij de Transvaalse Boeren heeft aangesloten, en later aan hun kant tegen de Engelsen heeft gestreden, onder anderen in de slag bij Schuinshoogte en bij de bestorming van de Amajubaberg. En wij, van Uranus, behoren tot de zeer weinigen in Nederland die weten dat zijn nakomelingen daar nog steeds wonen. In Zuid Afrika dus. Dat is ons grote, van vader op zoon overgeleverde geheim! Er leeft nog een telg uit het huis van onze grote koning, en wij zullen niet eerder rusten voor hij op de troon zit waar hij recht op heeft! En de tijd om dat geheim te openbaren is nabij, dus ik kan het u nu wel met een rustig geweten zeggen; onze zwijgplicht loopt op zijn eind. Het is dit jaar 200 jaar geleden dat koning Lodewijk de troon besteeg, en de tijd is rijp. Waar onze pretendent verblijft, en hoe hij in zijn rechten zal worden hersteld moet nog wel geheim blijven, maar niet lang meer. Het spijt me voor de Oranjeaanhangers van dit land, maar de dagen van hun dynastie zijn geteld. Weg met Oranje! Leve Zijne Majesteit, koning Lodewijk III!”

“Ja maar, wacht nu eens even,” zei Bruins ongerust. “U bedoelt het misschien goed, maar volgens mij zit u staatsgevaarlijke taal uit te slaan. In dit land hoort er een Oranje op de troon, dat staat geloof ik zelfs in de grondwet. En zelfs al weet u een troonpretendent van een andere dynastie tevoorschijn te toveren, hoe had u dan gedacht om die tot koning gebombardeerd te krijgen?”

“Dat zal gebeuren, maar hoe, dat is en blijft het geheim van ons genootschap,” zei Bilderdijk. “Twee eeuwen hebben we dat bewaard, maar de dag van glorie gaat komen. Het spijt me, meneer Bruins, ik kan u onmogelijk meer vertellen. Misschien heb ik zelfs toch een fout gemaakt om u over deze zaken te informeren. Maar eigenlijk geloof ik het niet. We zullen toch moeten beginnen met de bekendmaking aan het Nederlandse volk dat er iemand is die recht op de troon heeft, een ouder en heel wat beter recht dan mevrouw Van Lippe-Biesterfeld, of straks die zoon van meneer Van Amsberg!”

“Ja ja Ik weet niet zo gauw wat ik hiervan moet denken. Kom, ik moet nu echt eens gaan. Het was een leerzaam uurtje, moet ik zeggen. Nou, succes dan maar met uw actie, meneer Bilderdijk. Maar pas wel op uw tellen, u kon wel eens in ernstige problemen raken. Als het u ernst is raken we straks in een soort Rozenoorlog verzeild, u weet wel, in Engeland in de 15^e eeuw, tussen de Yorks en de Lancasters.”

Hij schoot zijn jas aan en drukte zijn hoed op zijn schedel, waarna hij de secretaris van “Uranus” de hand drukte en diens statige huis verliet.

In diep gepeins verzonken wandelde hij terug naar de Hoflaan. Hij wist nu wat Uranus was, en hun “geheim”, maar hoe serieus moest hij dat nemen? Was er inderdaad nog een nakomeling van Lodewijk Napoleon in leven, en wilde deze de troon van zijn voorvader heroveren? Belachelijk toch? De hele zaak, dacht Bruins, leek zo onwaarschijnlijk dat het toch zeker niet nodig was daar verder speciaal aandacht aan te besteden. Laat ze voorlopig maar in hun sop gaar koken. En stel je voor, zo overwoog hij, een sigaar opstekend, dat ze tòch succes zouden hebben wat dan nog? Zou het zo erg zijn als het land verlost zou worden van het jaarlijkse genante schouwspel van koekhappende, klompdansende en zaklopende prinses, van Pieter van Vollenhoven, van gereformeerde kinderkoren die onder leiding van een heer met zeiloren allerlei liederen moesten zingen voor een vorstin, die met haar plaatjeren glimlach quasi-geïnteresseerd langs tafels met knutselende bejaarden loopt En natuurlijk, geen Wilhelmus meer, maar herstel van het “Wien Neerlandsch Bloed”. Hij glimlachte.

Dat had Tollens eens moeten weten.

Hoofdstuk 5. *Raus! Raus!*

“Er moeten worden medegebracht: warme kleding, stevige schoenen, dekens, bescherming tegen regen, eetgerei, mes, vork, lepel, drinkbeker en boterhammen voor één dag.”

Fragment uit een Duits “Bevel”, uitgevaardigd te Rotterdam, 10 november 1944.

Het was na zes uur ’s avonds op een doordeweekse werkdag. Het gros van de Metropool-kantoorclerken was reeds naar huis vertrokken, maar in sommige directievertrekken brandde nog licht, want het hoger management werd niet afgerekend per prikklok, maar was, zoals dat zo fraai heette, resultaatverantwoordelijk.

Zo zwoegde op de 32^e etage drs. Bart Caaymans, junior adviseur change-management, op de vervaardiging van een werkelijk baanbrekende PowerPoint-presentatie ten behoeve van de directie, getiteld: “Van hark naar cirkel”. De hark als organisatiemodel (directie aan de top, die, via de steel van de hark, een reeks afdelingen – de tanden van de hark – aanstuurde) had helemaal afgedaan. De toekomst lag nu organisatie-technisch bij de cirkel. In een fiks aantal vervolgplaatjes (sheets of slides, voor de ingewijden), vol met pijltjes, blokjes en cirkels, werd deze boude bewering vervolgens veelkleurig nader uitgewerkt. Een foto van Stonehenge deed dienst als symbolisch bedoelde achtergrond (“een eeuwenoud idee, maar nog steengoed”). De logische consequentie van de switch van hark naar cirkel, zo betoogde Bart Caaymans in een volgende sheet, zou zijn een volledige reorganisatie van Metropool conform het cirkel-model. Bijkomend voordeel was dat de doorvoering van het cirkel-model het zogenaamde netwerken aanzienlijk zou bevorderen, zo stelde Caaymans in een afrondende tekst. Hij aarzelde even, en voegde er toen voor de zekerheid nog een uitroep teken aan de tekst toe.

Vorige maand had hij deze gedurfde gedachten voor de eerste keer uitgesproken tegenover Joop Alblas, maar die bleek de verkeerde figuur te zijn geweest om hierover te klankborden, of er anderszins in een bilatje met hem over te sparren. Alblas beweerde dat netwerken net werken was, maar dan anders. Vroeger, zo had Alblas hem ingelicht, werd persoonlijk succes voornamelijk bereikt door keihard werken en veel vakdiploma’s halen, maar Caaymans had dit een achterhaald standpunt gevonden. Het ging er immers niet meer om wat je kende, maar wie je kende. Een overtuiging waarbij hij gelukkig een dag later drs. Judas P. Natemayer van de LBB volledig aan zijn zijde had gevonden.

Zeven verdiepingen hoger was ook de befaamde, ja zelfs beruchte en gevreesde dr. Klaus Stahlmann nog hard aan het werk. Hij had zich met een mok kokend hete, sterke koffie achter zijn bureau genesteld. Als directeur van HRM (een afdeling die vroeger gewoon Personeelszaken heette), speciaal belast met de sanering van het personeelsbestand, was hij verantwoordelijk voor de eindredactie van de *RAUS!*-nieuwskrant. De drukproeven van het meest recente exemplaar lagen nu op zijn schrijfblad voor hem, en wat hij las beviel hem uitstekend, want hij had de hele nieuwskrant een week eerder zelf volgeschreven:

***RAUS!*-nieuwskrant, november 2006⁴**

Removeren & Afvoeren van Uitgerangeerde Senioren (RAUS)

Per eind 2007 moet in het kader van kostenreductie een remotie van exact 4045 fte worden gerealiseerd bij Metropool. Tot en met juni 2006 is een afvoer van 705 fte gerealiseerd.

⁴ Ook als pdf te downloaden van de site: www.metropool.nl. Klik daar in het keuzemenu op *Raus!* Hier vindt u ook handige informatie over outplacement, demotie, gedwongen overplaatsingen en gratis rechtshulp.

Dr. Klaus Stahlmann, manager mobiliteitscentrum *RAUS!*: “In een korte tijd is voor veel van onze mede-arbeiders een eindoplossing gevonden.”

Reden genoeg voor een indringend vraaggesprek met de *RAUS!*-projectleider.

Goed functioneren en toch boventallig?

Jawohl! Bevel is bevel, de directie heeft de besluiten genomen voor de eindoplossing, en ik voer die met volle kracht rugzichtloos uit, klare zaak!

Hoe gaat een en ander praktisch in zijn werk?

Iedere eerste van de maand melden zich 100 uitgerangeerde senioren voor transport op het Hoofdbaanhof Rotterdam. Ze dienen genoeg boterhammen voor een week mee te nemen, en verder warme kleding en stevige schoenen. Meegebrachte rijwielen en andere bagage moeten worden achtergelaten. Zo zijn de spelregels die we met elkaar hebben afgesproken. En daarna rollen de treinen enkele reis naar het oosten.

Wat gebeurt er dan? Is er op de plaats van bestemming voldoende voedsel en werk?

Het laatste kan ik bevestigen. Arbeid maakt vrij, en verder is er veel frisse lucht en voldoende beweging. Ik hoor eigenlijk nooit klachten, ik hoor trouwens helemaal niets meer na vertrek, en u weet: geen nieuws is goed nieuws. En: voor de achterblijvenden zal worden gezorgd.

Hoe gaat het nu verder?

De eindoplossing komt in zicht. We werken met alle middelen aan ons doel, we zijn met vaste schreden onderweg, de rijen vast gesloten. Ons zelfvertrouwen is sterk als Krupp-staal! En voor de rest raad ik iedereen aan de *RAUS!* site te bezoeken of contact op te nemen met een mobiliteitsadviseur. Die regelt dan de gratis treinkaartjes.

Dank u voor dit gesprek.

Het was mij een vergenoegen.”

Stahlmann ontdekte zijn vulpen en zaaide nog enige uitroepstekens door de drukproef van het interview. Toen knikte hij goedkeurend en plaatste hij zijn paraaf voor gezien. Tijd voor een stevige schnaps!

Hij boog zich voorover en trok de onderste lade van zijn bureau open, waar hij een fles oude jenever voor bijzondere gelegenheden bewaarde. Hierdoor merkte hij niet meteen dat de deur van zijn kamer werd geopend.

Toen hij weer opkeek was het al te laat. Een puntig, ijzeren voorwerp suisde met dodelijke trefzekerheid in zijn richting. Het volgende ogenblik rolde de fles schnaps uit zijn krachteloze hand toen hij, juist boven de *RAUS!*-nieuwskrant, bloedend ineen zeeg.

* * *

In het midden van de negentiende eeuw waren in het zuidelijk deel van Afrika de Zoeloes veruit de machtigste van alle Kafferstammen. Hun macht bereikte een hoogtepunt onder hun koning Chaka, die hun strijdmacht en bewapening organiseerde. Het meest gevreesde wapen was de stootassegaai (oorspronkelijk een werpspeer) waaraan de Zoeloes hun militaire suprematie dankten.

In het Museum van Land- en Volkenkunde kon men tot voor kort nog enkele mooie, originele exemplaren bewonderen, maar zoals bekend werden ze kort geleden op onverklaarbare wijze ontvreemd.

Toen inspecteur D.J. Bruins zich, in gezelschap van de inderhaast ontboden politiearts, in de sterfkamer van Stahlmann bevond, moest hij tot zijn verbijstering constateren dat in elk geval één der vermiste assegaaien terecht was. Het wapen was door een trefzekere hand met

dusdanig grote kracht dwars door Stahlmanns bovenlichaam geworpen dat de punt door zijn rug weer naar buiten was gekomen. Het was een lugubere aanblik.

Verslagen staarde Bruins naar het naargeestige toneel.

“Niet te geloven,” prevelde hij. “Eerst iemand neergeschoten, en nu is het een assegaai, die de levensdraad van deze ongelukkige heeft doorgesneden Zou er nog meer onheil ophanden zijn? De situatie is erger dan ik dacht. Wat zit hier in vredesnaam achter? Dit vraagt om andere maatregelen.”

Hoofdstuk 6. Folders en spinnen

*“Daar ligt hij, die nog korts, vermetel,
Zich waande aan Jupiter gelijk!
Hij ligt gebliksemd van zijn zetel,
Stuiptrekkend, worstelend in ’t slijk.”*

J.F. Helmers (1767-1813).

Uiteraard was de weerzinwekkende moord op directeur Stahlmann de volgende dagen het gesprek van de dag op de diverse afdelingen van Metropool, ook en vooral omdat die zo kort na de eerste was gepleegd. Was er een verband aan te geven, en zo ja, wat mocht de connectie dan wel zijn? Oudere werknemers haalden herinneringen op aan vroegere tijden, toen Metropool eveneens het middelpunt was geweest van enige onsmakelijke moordzaken⁵. De jongeren hoorden deze verhalen ademloos aan; nooit hadden zij bij hun sollicitatiegesprek vernomen dat de verzekeringsbranche zo enerverend zou kunnen zijn. Het ging nu om leven en dood in de meest letterlijke zin van het woord. En zo kon het gebeuren dat, waar men zich ook bevond (flexplek, pauzehoek, woonkamer, vergaderzaal, cockpit, kantine, lift, hal, toilet of staande bij het koffieapparaat), het gesprek steeds over hetzelfde thema ging. De sfeer was duidelijk veranderd.

Maar het was niet alleen de sfeer die veranderd was, ook bleven beide moorden niet zonder consequenties voor de interne manier van werken. De tientallen call-centers van Servaas van Jutphaas, ontdaan van hun inspirerende initiatiefnemer, leider & coach (“De deur staat bij mij altijd open”, zo luidde zijn slogan), werden tijdelijk buiten dienst gesteld. Dit verliep tamelijk eenvoudig, daar het hier louter extern ingehuurde, tijdelijke krachten zonder enige verzekeringstechnische kennis betrof. Deze maatregel resulteerde in het begin wel in wat meer telefoontjes die direct op de afdeling terecht kwamen, maar het voordeel was dat die nu meteen door terzake kundige mensen in één keer konden worden afgehandeld, waar anders via terugbellen vanaf onbegrijpelijke telefoonnotities van het call-center (de externe krachten waren louter op hun communicatieve vaardigheden geselecteerd) de chaos en irritatie aan de zijde van de klant alleen maar toenamen, wat niet zelden resulteerde in schuimbekkende personen aan de telefoon, die bijkans ontploften van woede.

Gelukkig bleek het extra werk dat voortkwam uit deze telefoontjes verrassend simpel opgevangen te kunnen worden, omdat door de moord op Stahlmann het RAUS!-project door de directie tijdelijk was geparkeerd⁶, wat er in resulteerde dat waardevolle medewerkers, die zich anders de volgende maandagmorgen met boterhammen voor een week hadden moeten melden op Rotterdam CS, nu gewoon konden doorwerken om de klant van dienst te zijn. En zo kon het gebeuren dat op een goede dag een telefoontje rechtstreeks binnenkwam bij afdeling P.U.L.P. (Pensioenen, Uitkeringen en Lijfrente Polissen), en wel bij Koos Montijn. Aan de andere kant van de lijn meldde zich niemand minder dan O.J. Japetus, directeur van Rijwielfabriek Saturnus, die bezorgd informeerde of het klopte dat zijn onderneming zich binnenkort verplicht zou moeten aansluiten bij het gloednieuwe bedrijfstakpensioenfonds voor Rijwielfabrikanten, Bandenplakkers en Fietsherstellers?

Montijn sprak dit gerucht in krachtige bewoordingen tegen, en smaakte het genoeg van een opgeluchte en tevreden Japetus afscheid te mogen nemen.

⁵ Zie deel 1 en 2 van de Metropool trilogie: *Het Mamba Project* en: *Operatie ‘Zeemeeuw’*.

⁶ Kantoorjargon voor afschaffen.

Hij legde de hoorn op de haak, voltooide zijn telefoonnotitie, en deed vervolgens verslag van zijn gesprek aan zijn overbuurman.

“Mooi,” zei Alblas. “Zelf heb ik dit gisteren ook al drie keer aan de hand gehad. Het gaat fantastisch, ik kan niet anders zeggen. De meeste vragen zijn niet zo moeilijk als je weet waar ze over gaan. Maar kreeg je ze via zo’n call-center aangeleverd, dan leek het wel of zij in een heel andere bedrijfstak werkten dan wij.”

“Mijn idee ook, Joop,” zei Montijn. Hij dacht even na. “Weet je, zo’n moord is natuurlijk vervelend, vooral voor de betrokkenen zelf, maar er zijn toch ook positieve kanten aan, blijkt nu.” Hij wees achter zich.

“Zie je dat groepje figuren daar zitten, aan het einde van de zaal? Bekwame actuarissen die de rekenregels voor URANUS opstellen. Knappe koppen, maar ze waren op de een of andere manier in de pijplijn van de RAUS!-projectgroep terecht gekomen, maar nu kunnen ze toch weer blijven, en zojuist hoorde ik dat ze al nagenoeg klaar zijn. Morgen beginnen ze met het testen, en dan: implementatie!”

“Mooi!” zei Alblas andermaal (dit was zijn stopwoordje). “Niemand wenste die Stahlmann natuurlijk dood, als een blokje kaas waarin een prikkertje werd gestoken, maar nu hebben we wèl meer mankracht tot onze beschikking om door te werken!”

Toen betrok zijn gelaat. “Hm. Ik maak me alleen wel wat zorgen over die nieuwe plannen van Centrale Marketing & Change. Heb jij al vernomen wat de nieuwe baas van plan is?”

“Wie mag dat dan wel zijn? Oh wacht even is dat niet die drs. Harm-Jan Spijckers van Laagwater?”

“Precies. Hij denkt naar verluidt na over een geheel nieuw product, levensloop in combinatie met beleggingen, per dag om te zetten naar flexibel pensioen en weer terug, F.L.O.P. geheten (Flexibel Levensloop & Overstap Pensioen). Geen mens die snapt wat daar de voordelen van kunnen zijn, geen werkgever die het in zijn hoofd zal halen zoiets vreemds af te sluiten, en de nachtmerrie van iedere administratieafdeling, maar ja, hij is secretaris van de LBB, en twee handen op één buik met Judas P. Natemayer, dus dan weet je het wel. Er werken nu al 40 man dagelijks aan.”

“Ach, een foldertje erbij en klaar is Kees. Dat raakt ons toch niet, Joop?”

“Dat had je gedacht. Allereerst moeten jij en ik straks de administratie van dat gedrocht gaan regelen. Laat maar alvast een goede kleurenfoto van je gezin maken voor op je bureau, want voorlopig krijg je ze niet meer te zien. En dan: die Harm-Jan heeft tijdens het ophalen van zijn Metropool-bretels ook nog even verzonnen dat alle rekenaars van P.U.L.P. drie maanden aan zijn onzinnige project moeten worden afgestaan, dus ook die URANUS-lui achter ons, net nu die zo lekker opschieten.”

“O, maar”

“Wacht even, het meest vreselijke komt nog. Er moest een collectief pensioencontract worden geselecteerd dat als ‘pilot’ van deze gloednieuwe klantbenadering kon dienen. De gewone werkzaamheden aan dit contract worden daarom zeven maanden stilgelegd, zodat”

Montijn was geheel verbleekt en keek Joop Alblas met uitpuilende ogen aan. Zijn handen omklemden met witte knokkels de leuning van zijn bureaustoel.

“Het is is nee, toch niet”

“Toch wel. Rijwielfabriek Saturnus. Nèt helemaal mooi bijgewerkt, en nu” Alblas liep naar het raam, de handen op de rug gevouwen, en keek uit over de Rotterdamse huizenzee.

“Dat zijn de plannen. De directie heeft er al een klap op gegeven. Je wenst het natuurlijk niemand toe, een enkele reis Crooswijk, maar in dit specifieke geval”

Montijn luisterde al niet meer. Hij had het koffierekje gepakt en slofte met afhangende schouders richting koffieapparaat, om in een *espresso-start* vergetelheid te zoeken.

“Hoi! Met Hans? Harm-Jan hier. Zeg, ik had zojuist een *bilaatje* met Judas, om te *sparren* over de brochure-lijn voor F.L.O.P. Ging fantastisch. We lopen wel wat uit het budget, maar dat compenseren we met het tijdelijk platgooien van URANUS. Fluitje van een cent! Wat zeg je? Oh, prima, kaerel. See you! Doe!”

Drs. Harm-Jan Spijckers van Laagwater klapte zijn peperdure mobieltje dicht. Zijn kantoor bevond zich op de 37^e etage van Bouwdeel 4, en was voorzien van enorme raampartijen. Het royaal binnenvallende zonlicht deed de versgedrukte glossy pensioenbrochures op zijn bureau glanzen.

De hooggeplaatste manager haakte zijn duimen achter zijn Metropool-bretels en liet zijn blik dwalen over de wervende verkoopteksten van de gloednieuwe pensioenproducten die hij onlangs had verzonnen. Vroeger werd er door zijn voorgangers nog wel eens marktonderzoek gedaan aangaande de behoefte naar nieuwe pensioenproducten. Maar daaruit kwam steevast naar voren dat 99,8% van de Nederlandse bevolking zeer tevreden was met de gangbare eind- en middelloonsystemen, en van geen verandering wilde weten.

Dat schoot natuurlijk voor een daadkrachtige manager Marketing niet echt op. Zelf verzinnen ging een stuk sneller, en spaarde duur marktonderzoek uit. De resultaten van deze energieke aanpak lagen nu voor hem uitgespreid.

Andermaal las hij: G.U.L.P.: de Geluk in Uw Leven Polis goed verzekerd met de N.C.P. (No Claim Polis: “wij verzekeren wel, maar keren nooit uit”)⁷, om stil te blijven staan bij het nieuwste product dat aan zijn marketing-brein was ontsproten: F.L.O.P., ofwel het Flexibel Levensloop & Overstap Pensioen. De veelkleurige brochure oogde fantastisch. Harm-Jan gruwde van het woord “folder”, dat hem herinnerde aan het feit dat de meeste medewerkers van PULP zijn mooie afdeling steevast betitelden als een “stelletje foldervouwers”.

Hij droomde nog even voor zich uit en bemerkte daarom niet meteen dat achter hem (zijn bureau stond tegen het venster) de deur werd geopend. Meestal keek hij expres niet om, de indruk wekkend in peilloos diepe marketing-strategieën te zijn verzonken. Gewoonlijk werkte deze imponerende tactiek prima, maar nu pakte die catastrofaal voor hem uit, want wat er onverwacht gebeurde was dat er een oude autoband om zijn stelling en schouders werd geworpen, waardoor hij ineens klemvast zat, en geen vin meer kon verroeren.

“Hee! Wat Wat heeft dat”

Voetstappen waren achter hem hoorbaar, en een zware voet plaatste zich op de wielletjes onder zijn stoel, zodat hij zich niet kon weggrollen. Het volgende moment hoorde hij het geluid van een glazen jampotje dat werd opengeschoefd, en tot zijn onmetelijke afgrijzen zag hij hoe vervolgens enkele zwarte spinnen over zijn schouders begonnen te lopen, zijn paarse Metropool-bretels overstaken en snel zijn nek naderden.

Zou hij arachnoloog⁸ zijn geweest, dan zou hij geweten hebben hier van doen te hebben met de Zwartbehaarde Kruiskopspin, een in Zuid Afrika veel voorkomende jachtspin met de wetenschappelijk naam “*Tarantula Amajuba*”, ter plaatse ook wel bekend als “de zwarte verschrikking”.

Maar ook zonder deze kennis zag Harm-Jan wel dat hij in levensgevaar was. Hij schreeuwde, maar reeds hadden de monsters hem gebeten, en het uitzonderlijk snelwerkende gif zocht zich een weg door zijn bloedbaan. Hij schreeuwde nogmaals, maar het geluid was al zwakker, en de rest was een kwestie van enkele seconden. Hij kantelde met stoel en al voorover en stortte dreunend op de vloer. Zijn voorhoofd raakte in de val met een akelige klap de rand van zijn bureau, juist op de plek waar de FLOP-brochure (of desgewenst: folder) lag. Er volgden nog

⁷ Intern ook wel gekscherend als de GAP-polis aangeduid, de Gedresseerde Aap Polis. Een verzekerde zou immers na pensionering in zijn levensonderhoud moeten voorzien door met met een gedresseerde aap op een straathoek accordeon te gaan spelen.

⁸ Van het Griekse Arachne: spinnendeskundige.

enkele afzichtelijke stuiptrekkingen, en Metropool Verzekeringen had voor de derde keer in enkele dagen tijds een vooraanstaand medewerker op gewelddadige wijze verloren.

Intermezzo

“Rendementen behaald in het verleden geven geen garantie voor de toekomst.”

Financiële waarschuwing.

Op een onbekende plek, ergens in Nederland, keken vijf heren met bezorgde blikken naar een wand vol met helder oplichtende beeldschermen. Eindeloze kolommen getallen, afgewisseld met rechthoekige grafieken, flitsten over de schermen voorbij.

Ze betroffen voornamelijk gedetailleerde koersinformatie over diverse grote beursgenoteerde ondernemingen, en vooral de cijfers van Metropool Verzekeringen bleken zich in hun bijzondere aandacht te kunnen verheugen.

Des te vreemder waren daarom hun sombere gelaatstrekken, want de beurskoersen van Metropool Verzekeringen & gelieerde ondernemingen vertoonden sinds enige weken juist een duidelijk stijgende lijn, en de laatste paar dagen was daar nog een schepje bovenop gekomen; de koers van de Rotterdamse verzekeringsgigant was praktisch geëxplodeerd.

“Dat gaat helemaal de verkeerde kant op,” mompelde een der aanwezigen, en woelde met zijn vingertoppen zenuwachtig door zijn enorme baard. Hij viel daarmee niet uit de toon, want ook de andere vier heren hadden zonder uitzondering reusachtige baarden, die hun driedelige kostuums tot aan de zware horlogekettingen bedekten.

“Dit is inderdaad niet de bedoeling,” meende een der anderen ongerust. “Wat doen we toch verkeerd?”

De overige drie mannen zwegen. Ook zij hadden hier geen antwoord op. Ze schudden alleen hun hoofd en staarden naar de beeldschermen, die zojuist een alweer iets hogere beurskoers voor Metropool Verzekeringen lieten zien

Hoofdstuk 7. Escalatie en ontknoping

“Every bullet has his billet.”
 (“Iedere kogel heeft zijn bestemming.”)

Uitspraak toegeschreven aan stadhouder Willem III (1672-1702).

Ongeveer op hetzelfde tijdstip dat Harm-Jan Spijckers van Laagwater zijn afschuwelijke einde tegemoet ging, betrad Bruins, nog geheel onwetend van dit nieuwe drama, zijn kantoor aan de Hoflaan, waar brigadier Van Dam hem verbaasd begroette. “Ik had u niet meer verwacht, boss. Ik heb u vanmiddag bij Metropool geprobeerd te bellen, maar u was er niet. Toen dacht ik dat u een vrije middag had genomen.”

“Nee. Ik was, eh ... hm,” zei Bruins. “Wel, hou het verder voor je, maar ik was in Amsterdam! Laat Bulgersteyn het niet horen, anders krijg ik allerlei sarcastische opmerkingen naar mijn hoofd. Het leek me nuttig eens een bezoek aan die figuren van Kosmos te brengen; gewoon wat informatie inwinnen. Dus ik heb me daar aan het hoofdkantoor gemeld, aan de Nieuwe Zijds Voorburgwal, en gevraagd of ik iemand van de directie te spreken kon krijgen.”

“Ja, en?” vroeg Van Dam. “Is dat gelukt?”

“Ja, ik kwam uiteindelijk bij een soort Hoofd Voorlichting terecht, die heeft me een heel verhaal over het bedrijf verteld, natuurlijk uitsluitend in optimistische hoera-stijl, wat dat betreft zijn al die tenten hetzelfde, en me over een paar afdelingen rondgeleid. Tenslotte kreeg ik nog een partij mooie folders en brochures mee. Daar zat ook een heel schema bij van hoe de complete Leiding is samengesteld, je weet wel, allemaal vakjes en pijlen.”

“En hebt u er nog wat van opgestoken? Dus iets waar we wat aan hebben, bedoel ik.”

“Ik had eerst het idee van niet, maar achteraf vielen me een paar dingen op die me op een of andere manier troffen. Twee dingen eigenlijk. Een gekke vraag misschien, maar heb jij vroeger ooit wel eens boeken van schrijvers als L. Penning gelezen? Over de Boerenoorlog in Zuid Afrika? Dat was ruim honderd jaar geleden, en uit die tijd dateren een heleboel straatnamen die aan die oorlog herinneren. In veel steden kom je buurten tegen zoals bij ons in Rotterdam de Afrikaanderwijk, waarin je een Paul Krugerstraat hebt, een Joubertstraat, De la Reystraat, De Wetstraat en noem maar op. Allemaal lieden die in die Boerenoorlog een rol speelden. Nou moet je voor de aardigheid dat directieschema van Kosmos eens bekijken: het staat vol met namen als Botha, Potgieter, Kloppers en zelfs een De Wet! Of je een boek van Penning zit te lezen!”

“Jaja,” zei Van Dam. “Maar wat dan nog? Leidt u daar iets bijzonders uit af?”

“Ik weet niet of ik er iets uit moet afleiden,” zei Bruins peinzend. “Waarschijnlijk ben ik de enige die het is opgevallen, want je moet wel wat van geschiedenis weten. En wie weet daar tegenwoordig nog iets van?”

“U zei net: twee dingen,” zei Van Dam. “Wat was het andere?”

“Iets wat misschien veel belangwekkender is. Ik vroeg ook wie daar bij Kosmos de hoogste baas is. Dat was tot voor kort een zekere mr. K. Daver, voorzitter Raad van Bestuur, maar die is een half jaar geleden overleden. Op een nogal merkwaardige manier: Hij is door een giftige spin gebeten! Volgens deskundigen een zogenaamde Tarantula Amajuba, een jachtspin die uitsluitend in Zuid Afrika schijnt voor te komen!”

Van Dam was overeind gaan zitten. “Dat klinkt inderdaad interessant. Misschien Maar wacht effe, wie is er dan nu de topman?”

“Dat heb ik natuurlijk ook gevraagd,” knikte Bruins. “Ik heb zijn naam genoteerd: een zekere dr. B. Optenaar, dus in elk geval geen typisch Zuid-Afrikaanse naam. Ik heb gevraagd of ik hem even zou kunnen spreken, maar dat was uitgesloten. Nou ja, er zijn mogelijkheden

genoeg om zijn achtergrond uit te zoeken. Misschien kun jij dat morgen eens proberen? Dus nagaan waar hij vandaan komt, en waar hij vroeger heeft gewerkt, en zo?"

"Oké." Van Dam pakte zijn bloknoot. "Kunt u die naam even precies spellen?"

Doch voordat Bruins kon antwoorden rinkelde de telefoon. De inspecteur nam op, bromde zijn naam, en luisterde geruime tijd. Tenslotte knikte hij. "Begrepen. Ik kom onmiddellijk." Hij verbrak de verbinding en staarde enige tijd verslagen uit het raam. Toen schudde hij verbijsterd het hoofd. "Niet te geloven, van Dam. Dat was Metropool. Ik had het net over die topfiguur van Kosmos, die door een spinnenbeet was omgekomen, hè? Nou word ik door Metropool gebeld, en raad eens wat daar net is gebeurd?"

* * *

De opperste machthebber van het fameuze Rotterdamse verzekeringsimperium "Metropool Verzekeringen", Albertus ("Bert") Fust, als El Supremo befaamd en gevreesd, nam met een vermoeid gebaar zijn leesbril af, en schoof de stapel documenten, betrekking hebbend op het project "Van hark naar cirkel" met een gebaar van walging van zich af. Tegenover hem zat automatiseringsadviseur Prof. Anaxagoras Ketelsteen achteloos de glazen van zijn bril op te poetsen.

"Het gaat nu de spuigaten uitlopen," zuchtte El Supremo tenslotte. "DRIE moorden nu al, meneer Ketelsteen! Wat een afzichtelijk drama. En dan, om onze ellende compleet te maken, deze rommel. Welke malloot is hiervoor eigenlijk verantwoordelijk? Was Stahlmann er nog maar Wat een energieverpilling. Als we alle manuren die hiermee gemoeid geweest zijn nu eens aan gewone verzekeringsactiviteiten hadden besteed? U weet wel: gewoon polissen afsluiten en administreren. Dit gaat mislopen; met die moorden in ons gebouw kunnen we dit er eigenlijk niet bij hebben"

Ketelsteen knikte. "Zou het niet verstandig zijn als u voortaan een lijfwacht zou hebben? Zolang de politie nog niemand heeft gearresteerd loopt ú volgens mij meer gevaar dan wie ook!"

Nauwelijks had hij dit gezegd of er klopte iemand op de deur. Fust liet een boer van schrik, maar het was niemand minder dan Bruins, die met een zorgelijk gezicht binnentrad.

"Goedemiddag, heren. Meneer Fust, ik moet u even dringend spreken. Het gaat over uw persoonlijke veiligheid."

Ketelsteen stond op. "Dan ga ik maar. Ik word zo meteen verwacht bij de task-force SM (Stroomlijning Memo's). Ik zie u straks wel op de vergadering."

Bruins wachtte totdat de zwaargebouwde automatiseringswetenschapper de deur achter zijn brede rug had dichtgetrokken en nam toen zwijgend plaats.

El Supremo schoof zenuwachtig op zijn stoel heen en weer. "U had het over mijn veiligheid, inspecteur? Bent u iets belangrijks te weten gekomen?"

"Laten we zeggen dat ik wat aanwijzingen heb," antwoordde Bruins. "We moeten even een paar zaken op een rijtje zetten, meneer Fust, en dan komen we uit op enkele onontkoombare conclusies, hoewel die nog niet voor honderd procent bewijsbaar zijn."

"Hebt u verdenkingen?" vroeg Fust. "Dat zou, mag ik aannemen, de zaak vooruit helpen."

"Laten we eens bezien hoe die moorden zijn gepleegd," zei Bruins. "Er is iemand neergeschoten met een Mauser, het tweede slachtoffer kreeg een assegaai door zijn tors en de derde ongelukkige stierf aan de beet van een Tarantula Amajuba. Nu, ziet u het gemeenschappelijke element?"

"Gemeenschappelijk?" Fust keek verbaasd. "Het zijn drie volkomen verschillende methoden, zou ik zeggen."

“En toch is er een gemeenschappelijk element,” zei Bruins. “Assegaien werden in Zuid Afrika gebruikt. Door de Zoeloes. En Mausers waren de meest geliefde vuurwapens van de Boeren, die ze gebruikten in hun oorlogen tegen de Engelsen. En die Tarantula Amajuba is een Zuid-Afrikaanse jachtspin! Kortom: alles wijst naar Zuid Afrika!”

De mond van Fust zakte open, en Bruins vervolgde: “Ik ben gisteren op bezoek geweest bij uw Amsterdamse concurrenten van Kosmos. De top van dat bedrijf bestaat zowat helemaal uit mensen met een typisch Zuid-Afrikaanse naam, en sinds kort zitten er ook een paar hier! Bij Metropool!”

De Metropoolkeizer haalde een kostbaar geborduurde zakdoek tevoorschijn en veegde zijn voorhoofd af. “Cronjé ...” fluisterde hij. “En Steyn! ...”

“Van Ketelsteen ben ik niet zeker,” mompelde Bruins. “Het is geen Zuid-Afrikaanse naam. Maar ja, stel dat ik gelijk heb, wat zit er dan achter? In elk geval staat vast dat Kosmos zo’n beetje in Zuid-Afrikaanse handen is. De vorige president-directeur is een half jaar geleden om het leven gekomen, en ik heb vernomen dat ook hij slachtoffer van een spinnenbeet is geweest. Inderdaad: een Tarantula Amajuba. Kent u soms de huidige president? Dus zijn opvolger?”

“Hij heet Optenaar, dat is het enige dat ik weet,” zei Fust. “Ik heb hem nog nooit ontmoet. Hij schijnt weinig in de openbaarheid te komen.”

“Ik wil weten wie hij precies is,” zei Bruins. “Ik heb mijn brigadier opgedragen om zijn antecedenten te onderzoeken. Intussen moeten we tot het uiterste op onze hoede zijn. Wie weet wat u boven het hoofd hangt Het lijkt me duidelijk waar het gevaar vandaan komt, maar ik heb nog geen bewijzen.”

Deze weinig opbeurende woorden bezorgden El Supremo een koude rilling; een lijkleke kleur overtoog zijn nobele trekken en zijn ogen stonden inmiddels star van angst.

“Goed beschouwd,” vervolgde Bruins, “bent u nergens veilig ... Iemand kan uw thee met polonium vergiften, er kan een bom in uw auto geplaatst worden, u kunt achter uw bureau als een hond neergeschoten worden, of een onbekende kan met een vlijmscherp dolkmes”

Hij zweeg toen hij zag dat Fust op het punt stond te gaan braken.

“Hm. Neem me niet kwalijk. Ik bedoel maar dat we onmiddellijk maatregelen moeten nemen. Ik heb een plan bedacht om de moordenaar uit zijn tent te lokken. Wanneer is uw eerstvolgende directievergadering?”

Fust slaagde er met enige moeite in zijn emoties meester te worden en keek op zijn horloge.

“Die is zo dadelijk Over een uurtje.”

“Zeer goed,” zei Bruins. “Het enige wat ik van u vraag is om aan het einde van die vergadering even terloops op te merken dat u het eerstvolgende uur op uw kamer zult zijn, en daar niet gestoord wenst te worden. In werkelijkheid gaat u onder bewaking van brigadier Van Dam naar een veilige plek, en zal ik zelf in uw kamer gaan zitten, en de loop der gebeurtenissen afwachten.”

Fust staarde hem aan. “Weet u het zeker? Maar dat kan dan toch levensgevaarlijk zijn? U kunt dan toch zelf slachtoffer van een aanslag worden?”

“Dat is nu eenmaal het risico van mijn vak,” zei Bruins stoer. “Maar maak u niet ongerust, ik neem natuurlijk wel enige voorzorgsmaatregelen. En daar ga ik meteen mee beginnen.” Hij stond op. “Houd goede moed, meneer Fust. Zoals het spreekwoord zegt: Al zit het nog zo tegen, na zonschijn komt altijd regen! Nee, dat is het verkeerde spreekwoord; ik bedoel het juist andersom. Enfin, ik zie u nog wel na de vergadering. Tot straks!”

Voldaan begaf Bruins zich naar de voormalige kamer van Stahlmann, die hij als hoofdkwartier gebruikte, omdat Stahlmann er zelf toch niets meer aan had. Het eerste wat hij deed was de telefoon ter hand nemen en zijn assistent bellen.

“Luuc! Met Bruins. Heb je nog iets over die meneer B. Optenaar van Kosmos kunnen vinden? Wàt zeg je?”

Geruime tijd luisterde de inspecteur, zonder zijn brigadier te onderbreken. Tenslotte, na het gesprek beëindigd te hebben, bleef hij enige tijd bewegingloos voor zich uitstaren. Dit was ongelofelijk Maar nu klopte alles precies Wie had dat gedacht?

Maar dat betekende, zo besepte hij, dat de situatie nog vele malen ernstiger was dan hij al gedacht had. Onmiddellijk optreden was noodzakelijk. Er moesten enorme belangen op het spel staan. Hij had Fust gezegd hem te zullen bellen na afloop van diens vergadering, maar kon het wel zo lang wachten?

“Hij moet meteen gewaarschuwd worden” prevelde de inspecteur. “Het best kan hij zich onverwijld uit de voeten maken Waar heb ik zijn nummer?”

Enigszins zenuwachtig sloeg hij El Supremo’s interne nummer aan en wachtte ongeduldig. Was hij er wel?

Ja, daar werd opgenomen, maar Bruins hoorde geen stemgeluid. Of toch? Wat was dat? Iemand aan de andere kant schreeuwde. Een angstkreet die een mens het bloed in de aderen deed stollen. Meteen erna klonk een doffe knal. Een pistoolschot? Doch reeds had Bruins, hevig geschrokken, de hoorn op het toestel geworpen en stormde zijn kamer uit, op weg naar die van Fust. Daarvoor moest hij twee trappen op rennen, waardoor hij geheel buiten adem bij El Supremo’s heiligdom arriveerde. Met gierende ademhaling constateerde hij dat er licht onder de deur door scheen.

Hij trok zijn revolver, en wierp zonder te aarzelen de deur open, om met één oogopslag te constateren dat alle lampen in het luxueuze vertrek brandden, maar dat er verder niemand aanwezig was.

Verbaasd stapte Bruins naar binnen en liet zijn blikken over het weelderige interieur glijden. De geweldige kroonluchter aan het plafond liet de kamer baden in het licht, maar waar was Fust? Hij was toch niet al te laat?

In de volgende seconde hoorde hij achter zich het lichte gerucht van ritselende kleren, maar op hetzelfde moment dat hij zich met een woeste ruk omdraaide besepte hij reeds dat het te laat was. Midden in de kamer stond iemand die een revolver op hem gericht had, en het was niet prof. A. Ketelsteen.

“Geen beweging, beste inspecteur, sprak de zwartgebaarde figuur. “Meneer Fust zal direct wel komen, en ik vrees dat het slecht met hem zal aflopen. Maar dat komt zo wel. Ik ben bang dat ik eerst even met u moet afrekenen. Spijtig, maar het is niet anders.”

“Zozo meneer Cronjé! Eerlijk gezegd had ik iemand anders hier verwacht. Dus ù hebt meneer Stahlmann vermoord, en waarschijnlijk ook Servaas van Jutphaas en Harm-Jan Spijckers van Laagwater?”

“Alle drie,” knikte Cronjé. “En dat was nog maar het begin. Er zullen nog meer Metropolers op het veld van eer vallen, voordat ons doel bereikt is. En ik ben bang dat dat ook uw lot gaat worden, helaas.”

“Ons doel?” vroeg Bruins, die probeerde zijn kalmte te bewaren en tijd te winnen. “Wie zijn die ons? En wat voor doel wilt u bereiken, als ik vragen mag?”

Cronjé schudde het hoofd. “Als ik tijd had zou ik er uren over kunnen praten, maar die heb ik niet. Er staan grootse dingen te gebeuren, inspecteur! Zaken die de geschiedenis van uw en mijn land een ongelukkige wending hebben gegeven zullen ongedaan gemaakt worden. Nog even en er zal een nieuwe en machtige oud-Hollandse staat in ere zijn hersteld! Gulden toekomst gloort!”

“Juist ja. ... En heeft Uranus daar iets mee te maken?” vroeg Bruins, die zich langzamerhand begon te realiseren dat het waarschijnlijk afgelopen met hem was. De man tegenover hem zag er niet naar uit dat hij vatbaar was voor eventuele onderhandelingen. De meedogenloze blik in zijn ogen vervulde de inspecteur met de sombere zekerheid dat hij over enkele ogenblikken beter geïnformeerd zou zijn over de gang van zaken in het Hiernamaals dan de geleerdste theoloog.

“Uranus?” Cronjé grinnikte. “U bedoelt dat genootschap? Dat zijn hele brave, sympathieke lieden, vol idealisme waar we in de toekomst nog plezier van kunnen hebben. Je kunt de naam van ons automatiseringsproject zien als een signaal, waar ze al meer dan honderd jaar op hebben gewacht. Nu hebt u soms nog een laatste wens? Wilt u nog iets heldhaftigs roepen of zo? Zo niet, dan Vaarwel!”

Bruins sloot de ogen. Dit was dus zijn einde. Nooit zou hij meer weten of Excelsior zich in de eredivisie zou handhaven. Het was gedaan. Een roemrijke loopbaan was ten einde. Welnu, dit was dan het allerlaatste Kerstverhaal, dacht hij, en misschien was het onderhand ook wel welletjes.

Een korte, wurgende stilte. Dan de oorverdovende knal van het schot, dat de stilte van het gebouw aan flarden reet.

* * *

Inspecteur D.J. Bruins van de Rotterdamse recherche opende langzaam de ogen, nieuwsgierig hoe het er uitzag in de hemel. Nu, dat viel nogal tegen. Zo paradijselijk zag de omgeving er niet uit. Had je in het Hiernamaals ook computers? Was hij wel in de hemel, of was hij in een heel ander oord beland? Naar zijn eigen opvatting had hij altijd een tamelijk deugdzaam en oppassend leven geleid, wat toch met eeuwige zaligheid beloond hoorde te worden Of hadden die protestanten toch gelijk met hun vreemde opvatting dat er een of ander onberekenbaar en humeurig Opperwezen, na kruis of munt geworpen te hebben, hem met voorbijzien van zijn ijverige pogingen om voor zijn medemensen iets te betekenen, vóór het begin van alle tijden reeds verdoemd had om tot in de eeuwen der eeuwen zakjes te plakken in een naargeestige ruimte, met de hele dag muziek van Nederlandse artiesten? Een ding was zeker: Cronjé was op aarde achtergebleven. Hij lag languit op de vloer in een allengs groter wordende plas bloed, en langzamerhand drong het tot Bruins door, dat niet hij, maar Cronjé naar de andere wereld was vertrokken Maar wie had er dan geschoten?

Een opgewekte stem klonk achter hem: “Ziezo, inspecteur. Dat was op het nippertje. Alles in orde met u?”

Door de dik beloperde gang kwam een onbekende aangewandeld, wiens stemgeluid Bruins niettemin bekend voorkwam. Een forse kerel met kortgeknipt stekeltjehaar; aan zijn rechterpink bungelde een pistool. Hij grijnsde vriendelijk. “Tja, het is sneu voor meneer Cronjé, maar ik had geen keus. Het was hij of u” Hij wierp een meewarige blik op de ontslapene. “Hier is, geloof ik, niets meer aan te doen. Maar laat ik me eerst even voorstellen.”

Bruins herkreeg geleidelijk weer zijn spraakvermogen.

“Ben ik nou gek U bent toch professor Ketelsteen?”

“Maar dan zonder baard,” grinnikte de ander. “Ja, die baard hebben we verder niet meer nodig, en de bijbehorende pruik en bril ook niet. Gelukkig maar, want het kriebelde en jeukte als de hel. Mijn werkelijke naam is Hooglander.” Hij haalde een legitimatie tevoorschijn.

“Sam Hooglander, van de A.I.V.D.” Hij drukte de inspecteur de hand. “Ik stel voor dat u eerst even uw collega’s belt om ze van dit incident op de hoogte te stellen, en om zich verder over wijlen de heer P. Cronjé te ontfermen. Daarna zal ik u enige opheldering verschaffen. U zult wel wat te vragen hebben.”

* * *

Het was ruim een uur later, dat inspecteur D.J. Bruins (recherche) en Sam Hooglander (agent A.I.V.D.) samen in de directiekamer van Fust zaten. Het welbekende peloton van politiearts, ziekenbroeders en technische dienst had zijn werk gedaan, en het lijk van Cronjé en de sporen van diens gewelddadige einde waren verdwenen. Bruins had in het buffet een fles kostbare cognac (Courvoisier) ontdekt, en twee grote bellen volgeschonken. Daarna presenteerde hij Hooglander een sigaar uit een kist die op Fusts bureau stond en stak er zelf ook een op. Beide mannen rookten en dronken zwijgend.

Tenslotte nam Hooglander het woord. “Nou, die knaap rookt prima sigaren, moet ik zeggen. Welnu inspecteur, het kan geen kwaad u wat uitleg te geven over de rol die ik hier heb gespeeld, maar houd een en ander voorlopig nog even voor u. Ongeveer een half jaar geleden moest ik bij mijn baas komen, baron De Craene van Bath, en die vertelde me dat er verontrustende zaken aan het licht waren gekomen betreffende een grote landelijke verzekeringsmaatschappij. Niet Metropool, maar Kosmos B.V. te Amsterdam! Het was ons gaan opvallen dat daar, binnen betrekkelijk korte tijd, alle topposities waren ingenomen door mensen die uit Zuid Afrika afkomstig zijn, en we hebben redenen om aan te nemen dat het bedrijf in feite vanuit Zuid Afrika wordt bestuurd. Dat had onze aandacht, omdat banken en verzekeringsmaatschappijen nu eenmaal een belangrijke factor vormen in onze economie. Stel je eens even voor, dat alle Nederlandse banken en verzekeraars in de macht van één enkel consortium zouden komen Dat zou dan ons hele land financieel in zijn greep hebben, en daarmee praktisch de feitelijke macht in handen hebben. Het was dat idee, dat bij De Craene begon op te komen toen hij hoorde, dat ook bij Metropool een paar Zuid Afrikanen een belangrijke functie hadden gekregen. Het leek ons belangrijk genoeg om een onderzoek in te stellen, en wat we te weten kwamen was buitengewoon alarmerend: In Zuid Afrika is een geheime organisatie, ‘Spionkop’ genaamd, al jaren bezig met voorbereidselen om hier in Nederland niets minder dan een staatsgreep te plegen. Het is een groep rijke blanken, afstammelingen van Nederlandse kolonisten uit de Gouden Eeuw, die er in de 19^e eeuw in is geslaagd een eigen zelfstandige staat te stichten, midden in de wildernis, of eigenlijk twee staten: Transvaal en Oranje Vrijstaat, die hun onafhankelijkheid met succes tegen de Britten wisten te verdedigen, die in het zuiden (de Kaapkolonie) de baas waren. Tenminste, lange tijd wel. Maar in de Boerenoorlog van 1899 tot 1902 wisten de Britten uiteindelijk toch de Boeren te verslaan, en Transvaal en Oranje Vrijstaat verloren hun onafhankelijkheid.

Sindsdien hebben de Boeren moeten dulden dat ze steeds meer Engelstalige landgenoten kregen, maar echt moeilijk kregen ze het pas in deze tijd, nu de zwarte meerderheid van het land aan de macht is, zeg maar sinds Nelson Mandela president werd. Ze vonden dat hun positie steeds benarder werd en zonnen op middelen de macht te heroveren. En toen ontstond het gedurfde idee terug te keren naar hun stamland, Nederland dus. Hun plan kwam er op neer om met behulp van hun grote financiële vermogen (afkomstig van de goud- en diamantmijnen) in ons land te infiltreren in alle voornaamste financiële instellingen, met name banken en verzekeringsmaatschappijen, en zo tenslotte een beslissende greep op de samenleving te krijgen. Uiteindelijk zou dan ons land door een betrekkelijk kleine groep personen moeten worden bestuurd, met een machteloos parlement, en als staatshoofd een of andere mysterieuze figuur, die de troon van de Oranjes zou moeten overnemen. We zijn er nog niet in geslaagd zijn identiteit te achterhalen.”

Bruins zei niets. Hooglander rolde zijn sigaar naar zijn andere mondhoek en vervolgde: “Een collega van mij is er in geslaagd in het management van Kosmos te infiltreren. Ook bij Metropool wilden we iemand als undercoveragent plaatsen, en dat ben ik dus geworden. Die kans kreeg ik toen we lazen dat de beroemde professor Ketelsteen als adviseur zou worden

aangetrokken. De man woont in het buitenland, en was hier dus niet van gezicht bekend. Ik ben hem dus gaan opzoeken en heb hem duidelijk gemaakt dat hij zijn werkzaamheden hier maar even moest opschorten. Daarna heb ik zijn plaats ingenomen, met valse baard en zo, en heb me hier ingewerkt. Ingewikkelde vragen die ik kreeg op vaktechnisch gebied gaf ik gewoon per e-mail aan hem door, en zijn antwoord kwam dan via de A.I.V.D. bij mij terecht. Makkelijk zat. Mijn opdracht had overigens uitsluitend betrekking op spionage. Ingrijpen was niet de bedoeling. Maar toen er een paar moorden waren gepleegd veranderde dat de situatie volledig. En toen Cronjé op het punt stond om u koud te maken moest ik natuurlijk wel handelend optreden.”

“Ja, u hebt mijn leven gered,” mompelde Bruins. “Veel dank daarvoor. Ik zal het nooit ...” doch Hooglander wuifde zijn dankbetuigingen weg. “Geen dank. Het was me een genoegen. We weten trouwens nu wel genoeg. Morgen wordt Steyn gearresteerd. Daarna gaan we Kosmos in Amsterdam aanpakken. Ik zou alleen nog wel graag willen weten wie die geheimzinnige knakker is, die ons nieuwe staatshoofd had moeten worden.”

Bruins kuchte. “Ik heb een voorgevoel dat we daar spoedig achter zullen komen.”

Hoofdstuk 8. *Leve de koning!*

*“Steekt op de klingen, forsch en zwaar,
Bluscht bussen en musket:
Daar hebt gij Jan van Schaffelaar!
Mijn makkers zijn gered!”*

Hendrik F. Tollens (1780-1856).

De volgende dag, nog vroeg in de ochtend, stopte een politieauto (compleet met zwaailicht) voor de deur van het pand Oranjelaan 113 in Kralingen, het huis waarin het secretariaat van het historisch genootschap “Uranus” was gevestigd, en er uit stegen brigadier L. van Dam, die achter het stuur had gezeten, en inspecteur D.J. Bruins.

De beide opsporingsbeambten begaven zich naar de voordeur van de stijlvolle woning, en Bruins belde aan.

Spoedig werd de deur geopend door A. Bilderdijk, secretaris van het genootschap, en Bruins nam beleefd zijn hoed af.

“Goedemorgen, meneer Bilderdijk. We zien elkaar eerder terug dan we gedacht hadden. Mag ik u verzoeken ons te vergezellen naar het Haagseveer?”

Bilderdijk zette grote ogen op. “Naar het Haagseveer? Komt u me arresteren?”

“Niet als u meewerkt,” zei Bruins. “Ik heb wat informatie nodig, en we willen u met iemand kennis laten maken. Het heeft met uw genootschap te maken. Na afloop zal de brigadier u weer thuis brengen.”

Bilderdijk verdween, en keerde even later weer terug, gekleed in een lange zwarte jas, en een eveneens zwarte hoed op het hoofd. Zwijgend stapte hij in de politiewagen, en Van Dam scheurde weg.

In het hoofdbureau aan het Haagseveer (met uitzicht op de Delftsevaart en Noordmolenwerf) werd hij door Bruins naar een vertrek geleid, waar reeds iemand op hen zat te wachten. Een man van middelmatige lengte, donker krulhaar en een goedmoedige oogopslag. Zodra Bilderdijk hem in het oog had gekregen werd hij lijkbleek.

Met een ruk nam hij zijn hoed af en boog. “Majesteit! ... U hier? Wat is er gebeurd?”

Bruins knikte voldaan. “Juist. Dat wilde ik horen.” Hij richtte zich tot de ontdane secretaris van Uranus. “Meneer Bilderdijk, wij kennen deze man als dr. B. Optenaar, president-directeur van Kosmos Verzekeringen te Amsterdam. Maar ik had reeds vermoedens dat zijn ware naam anders luidt. Het leek me namelijk allesbehalve toevallig dat de naam B. Optenaar een anagram is. Een anagram van ... Bonaparte.”

De man met het donkere krulhaar stond op. “Volkomen juist, inspecteur. Mijn ware naam is Louis Charles Jerome Bonaparte! Mijn betovergrootvader was Eugène Louis Jean Jozef Napoleon Bonaparte, die in 1879 in Zuid Afrika verdween, zogenaamd gesneuveld tegen de Zoeloes, maar in werkelijkheid ontkomen naar Transvaal. En hij was de zoon van keizer Napoleon III van Frankrijk, die weer een zoon was van Louis Bonaparte, koning van Holland!”

“En dus,” vulde Bilderdijk met schitterende ogen aan, “staat hier onze enige rechtmatige troonopvolger. Leve de koning!”

Bonaparte drukte hem de hand. “Dank voor uw trouw, beste vriend, maar ik vrees dat we dit goede land een slechte dienst zouden hebben bewezen als de plannen van mijn Zuidafrikaanse landgenoten waren doorgedaan. We moeten de feiten onder ogen zien ... Er zijn al enkele doden gevallen, en ik verzeker u, inspecteur: dat heb ik absoluut nooit gewild! U weet

natuurlijk inmiddels hoe de vork in de steel zit. Anders kan ik het wellicht in een paar woorden vertellen.”

“Uitstekend,” zei Bruins. “Laten we gaan zitten. Roken, heren?” Hij hield de anderen een geopende sigarendoos voor, en merkte net te laat dat het merk uitgerekend Willem II was. “O, sorry, meneer Bilderdijk. U had zeker liever een Schimmelpenninck gehad?”

Bilderdijk glimlachte om dit bewijs van Bruins’ historisch inzicht. “Nee hoor, ik zie graag een Oranje in rook opgaan.” En hij accepteerde een Willem II.

“In Nederland,” hernam de heer Bonaparte, zich vooroverbuigend naar de brandende lucifer die Bruins hem voorhield, “was de identiteit van mijn familie slechts bekend aan de afstammelingen van de dichters Willem Bilderdijk en Hendrik Tollens en nog enkele toegewijden, samen het genootschap Uranus vormend. Tientallen jaren bleven zij, van vader op zoon, dromen van een terugkeer der Bonapartes naar Nederland, en een herstel op de Nederlandse troon. Idealistisch, maar verder totaal ongevaarlijk. Ze beperkten zich voornamelijk tot publicaties met beschouwingen over de regeerperiode van koning Lodewijk, en af en toe reisde iemand van het genootschap naar Magersfontein in Zuid Afrika om het contact met de dynastie levend te houden. Veel kans op verwezenlijking van hun dromen is er nooit geweest. In Nederland zat (en zit) het Oranjehuis muurvast op de troon, en dat er nog een pretendent van een andere dynastie in leven was wist dus vrijwel niemand.

Dat veranderde echter een paar jaar geleden, toen ik contact kreeg met een beweging, die een beroep op mij deed mee te werken aan een uitgebreid complot, dat al lange tijd werd gesmeed door een groep blanke Zuid Afrikanen, en dat tot doel had om niets minder dan een staatsgreep te plegen. De aanleiding om dat te doen was het feit, dat zij zich door de huidige politieke toestand in het nauw gedreven voelden. Ze vormden een geheime bond, Spionkop genaamd, met als doel: het heroveren van hun oude macht. Toen ze beseften dat dat in hun eigen land nooit meer zou lukken sloegen ze hun blik naar hun oude stamland: Nederland! Als het daar, in Zuid Afrika, niet meer kon, dan hier! Ze besloten om dit land te heroveren, niet gewapenderhand, maar door op sleutelposities de macht te grijpen, te beginnen met de financiële bolwerken: de banken en verzekeringsmaatschappijen. En dan: een in uw land belangrijk instituut als de monarchie! Die moest in stand blijven, maar dan met een koning uit Zuid Afrika ... en die was er toevallig, in mijn persoon, als rechtstreekse afstammeling van de allereerste koning van Holland. Ik werd dus overreed mij aan het hoofd van hun beweging te stellen, hoewel dat voornamelijk van symbolische betekenis was. Ik was alleen op papier het hoofd, veel te vertellen had ik eigenlijk niet. Misschien had ik me er ook maar beter aan kunnen onttrekken, maar ja, het idee van een toekomstig koningschap verblindde me, en bovendien kon ik ook moeilijk mijn trouwe aanhangers, zoals het Uranus Genootschap, teleurstellen.”

Hij tikte de as van zijn sigaar. “De zaak is nu verloren, en ik betreur het eigenlijk nauwelijks. Het is voor iedereen beter zo.”

Hij wendde zich tot Bruins. “Wat gaat er verder eigenlijk gebeuren? Wat staat mij te wachten?”

“Niets.” De inspecteur blies een straal rook naar het plafond. “U had er inderdaad beter aan gedaan u buiten Spionkop te houden, maar ik heb de A.I.V.D. geadviseerd u op vrije voeten te stellen, omdat ik geloof dat uw bedoelingen niet kwaad geweest zijn. Misschien was u zelfs een prima koning geworden, net als uw verre voorvader, maar we kunnen het land niet op zijn kop zetten. Er had wel een burgeroorlog van kunnen komen. Het spijt me voor u, meneer Bilderdijk.”

De secretaris van Uranus boog het hoofd. “Zo dicht bij ons doel ...” fluisterde hij. “En nu is alles voorbij. Onze hoop, onze verwachtingen Wat een slag”

Bonaparte klopte hem bemoedigend op de schouder. “Kop op, vriend. Voor ik terugga naar Transvaal wil ik toch in elk geval één officiële daad stellen.”

Hij stak zijn hand in zijn binnenzak en haalde iets tevoorschijn. “Het grootkruis van de Koninklijke Hollandse Orde van de Unie, een ridderorde door koning Lodewijk in 1807 ingesteld. Het is een origineel exemplaar, dat ik u bij deze uitreik.” Zijn stem werd ernstig. “Alfons Bilderdijk, ik verleen u hierbij de rang en titel van graaf van Rozenburg!”

Tegen wil en dank was Bruins onder de indruk van dit ontegenzeggelijk koninklijke optreden. Hij kuchte. “Nou meneer Bilderdijk, gefeliciteerd, en u, meneer Bonaparte wel, u kunt gaan. Wat zijn uw verdere plannen?”

“Ik ben blij dat u me niet naar Sint Helena laat deporteren,” glimlachte de ander. “Als u me inderdaad laat gaan vertrek ik morgen, en ga terug naar Magersfontein in Zuid Afrika. Tot ziens, inspecteur.”

Bruins gaf hem een hand en keek hem na, tot hij in de lift was gestapt. Toen de deuren zich sloten besefte hij dat hij hem nooit meer zou zien.

Hoofdstuk 9. Wien Neêrlandsch bloed

*Wien Neêrlandsch bloed in de aders vloeit,
Van vreemde smetten vrij,
Wiens hart voor land en koning gloeit,
Verheff' den zang als wij:
Hij stell' met ons, vereend van zin,
Met onbeklemd borst,
Het godgevallig feestlied in
Voor vaderland en vorst.*

H. Tollens Cz. (1780-1856), Rotterdams dichter.

In de dagen die volgden werden nagenoeg alle in Nederland opererende leden van “Spionkop” door de A.I.V.D. gearresteerd. Voor de Amsterdamse verzekeringsmaatschappij Kosmos betekende dit een dusdanige slag, dat volgens financiële deskundigen het bedrijf rijp was voor overname door het Rotterdamse concern Metropool.

Geld voor de aankoop kon voor Metropool in ieder geval niet het beletsel zijn. Door de gestegen beurskoersen zwom de verzekeringsgigant in de euro's.

Bruins had van deze materie niet erg veel verstand, maar toevalligerwijze belandde hij op een avond in een café in de buurt van de Schiekade, waar enige stamgasten op verhelderende wijze de beursresultaten van de afgelopen weken met elkaar doornamen. Daar het Bruins al snel duidelijk werd dat de leden van dit clubje wisten waarover ze het hadden, bestelde hij een nieuwe pils, en verschoof zijn barkruk zodanig dat hij het gesprek goed kon volgen, zonder de indruk te wekken van luistervink te spelen.

“Huib, zal ik jou eens een héél gekke vraag stellen?”

“Kan je doen, Ed, maar of ik antwoord geef”

“Nee, zonder dollen even, ik zei laatst tegen Martin hier, die koers van Metropool, dat is toch gèk!”

“Welnee, dat heb ik al drie weken terug tegen Peter gezegd, let maar eens op, die koers gaat stijgen, of niet soms?”

Hij keek opzij naar een persoon die, afgezien van zijn zwaarlijvigheid, sprekend op hem leek.

“Huib heeft gelijk. Je zag het aankomen. Heb jij nou nog bijgekocht, Martin?”

“Ik aarzelde tussen put- en call-opties, maar nee, ik ben het helemaal vergeten, en toen”

“Dan heb je een hoop geld laten liggen. Ik heb wel bijgekocht,” hernam de man die met Huib werd aangesproken. Ik lees geen boeken, maar wel alle kranten, en ik weet uiteraard alles van verzekeringsmaatschappijen. Ik heb er ruim 30 jaar voor gewerkt.”

“Wat is nu je punt Huib?” wilde Martin weten.

“Ik las *wie* er waren vermoord: Hoofd HRM, manager centrale marketing, en een topman bij Communicatie. Wat gebeurt er als zulke figuren wegvallen? Neem van mij aan: dan gaat alles – ik bedoel het normale verzekeringswerk – ineens veel sneller. Personeel blijft op zijn plaats zitten en wordt niet meer overgeplaatst dan wel verhuisd of gereorganiseerd, niemand verzint nog allerlei onverkooptbare producten, en offertes en brieven kloppen inhoudelijk, waardoor er kribbige vragen worden voorkomen.”

Hij wenkte om nog vier bier, en de andere drie knikten. Hier was geen speld tussen te krijgen. Ook Bruins bestelde nog een pils, en overwoog even om deze “Huib” te benaderen of hij geen adviseur bij de Rotterdamse politie wilde worden. Maar zo te zien zat de goede man niet meer verlegen om een betrekking.

Bruins zette de schuimende pils aan zijn lippen en overdacht wat hij zojuist had vernomen. Goed beschouwd hadden de moorden een averechts effect teweeg gebracht: niet ineenstorting, maar juist versterking van Metropool was het gevolg geweest. Gaf dit niet te denken over hoe grote ondernemingen eigenlijk bestuurd en geleid dienden te worden?

De inspecteur besloot opgewekt, dat dit niet zijn probleem was. Hij goot zijn bier naar binnen, rekende af en begaf zich naar Kralingen, op weg naar een rustige avond met een goed boek.

Hij kon die oude jeugdboeken van Penning wel eens van zolder halen om ze te herlezen, bijvoorbeeld “De Leeuw van Modderspruit” of “De Held van Spionkop”.

“En o ja,” dacht hij, “morgenmiddag heb ik een lunchafspraak met Fust; ik moet niet vergeten hiervoor ook Bulgersteyn uit te nodigen. En dan moet ik begin volgende week op het bureau aan de Hoflaan nog een karweitje verrichten.”

Het zag ernaar uit dat de inspecteur, na de hectische gebeurtenissen van de afgelopen tijd, een rustige en kalme week tegemoet ging.

* * *

Inspecteur Bruins schoof zijn comfortabele zetel iets naar achteren en roerde geheel voldaan in zijn kopje koffie. Zojuist had hij op uitnodiging van directeur Bert Fust een uitzonderlijk uitgebreide lunch bij Metropool genoten, waarbij, op voorstel van Bruins, ook de Rotterdamse stadshistoricus Laurens Erasmus Bulgersteyn was aangeschoven, want Fust had hem te kennen gegeven nog eens volledig te willen worden bijgepraat over alle historische dimensies die er verscholen lagen achter het macabere moorddrama dat zijn bedrijf had meegemaakt.

De inspecteur had tussen het opdienen van de diverse gangen door zijn best gedaan om Fust de achtergronden te schetsen van het koningschap van Lodewijk Napoleon, en ook had hij, zo goed dat ging, het complexe verloop van de Boerenoorlog van 1899-1902 doorgesproken. De stadshistoricus had hem waar nodig ondersteund, en Bruins’ dramatische schets van de Slag bij Elandslaagte (21 oktober 1899) voorzien van enige bloederige details.

“Ziet u het voor u? Gebulder van kanonnen, stortregens en onweer! Dat was geen pretje. De Engelsen rukten op, de Boeren onder generaal Kock weken terug en moesten toen de vlucht nemen. Ze sprongen te paard en gingen er van door. Maar hun leed was nog niet ten einde; ze werden opgewacht door de *Lancers* en *Dragoons*. Er volgde een verschrikkelijk bloedbad. De Engelsen staken en hiewen alles neer wat onder hun maaiende sabels terecht kwam. De helft van het Boerenleger werd gedood.” Bulgersteyn prikte in zijn kalfszwezerik en kliefde die bij wijze van illustratie met zijn mes in twee exact gelijke delen. Bruins nam snel de gelegenheid te baat het historische verslag met een wat minder onsmakelijk thema te vervolgen.

En nu, aan het einde van de lunch, duizelde het de hooggeplaatste verzekeringsmachthebber enigszins, ook vanwege het nuttigen van meerdere glazen wijn.

Hij nam enige slokken koffie tot zich en staarde uit het raam van de 73^e verdieping. Toen haalde hij een paar keer diep adem en zei: “Hoe kan ik u ooit bedanken, inspecteur Bruins? U heeft Metropool Verzekeringen, een miljardenconcern, praktisch voor de ondergang behoed. Noem mij uw prijs.”

Bulgersteyn gaf Bruins onder het damasten tafellaken een por in de ribben en siste vanachter zijn kop koffie: “Krijg nou de Kralingse krampen! Zo’n kans krijg je nooit meer, dat stelletje piechems hier staat strak van de miljoenen; waar wacht je op?”

Inderdaad voelde Bruins een ondeelbaar moment een grote verleiding in zich opkomen, maar toen won zijn beroepseer het. “Heel hartelijk dank, meneer Fust, maar nee, geld aannemen is in mijn functie helaas verboden. Maar bijvoorbeeld een delftsblauw wandbord ter herdenking mag natuurlijk wel.”

De inspecteur haalde een blaadje papier uit zijn portefeuille. “Kijk, wat dacht u hiervan?”

Fust nam het blaadje papier aan, las de tekst en glimlachte toen. “Uitstekend inspecteur. Een heel toepasselijke tekst, besef ik nu. Ik regel meteen de bestelling voor u.”

Daadkrachtig greep hij de telefoon en gaf enige korte instructies. Toen legde hij de hoorn op de haak en zei: “Over een paar dagen wordt het wandbord op uw politiebureau aan de Hoflaan bezorgd, uiteraard zorgvuldig in houtwol verpakt. U krijgt er ook een ijzeren haakje bij.”

“Buitengewoon aardig van u,” prevelde Bruins, die bedacht dat deze geste Fust een lieve cent zou gaan kosten, want normaal gesproken was de leveringstermijn voor zo’n wandbord toch al gauw drie maanden of meer.

“Welaan, dat is geregeld!” Fust glunderde, blij dat hij iets terug had kunnen doen. Hij wreef zich in de handen, overzag de tafel en keek Bruins en Bulgersteyn toen uitnodigend aan. “Iets sterks misschien bij de koffie, heren, wat kan ik voor u betekenen. Meneer Bulgersteyn?”

“Krijg de Blijdorpsse broekhoest, of u het nooit zou vragen! Ik bedoel, wat heeft u zoal onder de kurk?” informeerde de aangesprokene voorzichtig.

Andermaal pleegde Fust een telefoontje, en niet veel later verscheen een serveerster met een buffetwagentje vol met flessen exclusieve dranken. De stadshistoricus bezag de uitstalling met een goedkeurende kennersblik, en koos met zorg het allerduurste merk cognac uit dat hij kon vinden. De glazen werden geheel volgeschonken, en een toast werd uitgebracht op de goede afloop.

“Laat de fles maar staan hoor,” zei Bulgersteyn tegen de dame, toen die aanstalten maakte met het karretje weer te verdwijnen. Ze keek even naar Fust, die kort knikte.

Nadat ook de sigaren waren aangestoken, en het weelderig ingerichte vertrek, vol peperdure meubelen en handgeknoopte tapijten, zich langzaam vulde met een blauw-grijze walm, viel er een lange stilte. Men rookte en dronk, en Bulgersteyn vulde van tijd tot tijd op royale wijze de glazen bij. Uiteindelijk was het Fust die weer het woord nam.

“Weet u, heren, deze historie loopt ten einde, en iets zegt me, inspecteur Bruins, dat u, na voor de derde keer ons de helpende hand te hebben geboden, hier nooit meer zult terugkeren.⁹ En toch ... ik weet het niet ... er ontbreekt nog iets. Het is mijn angst dat onder het personeel van Metropool een gevoel van onbehagen blijft hangen, zeer bedreigend voor de eenheid, dat kan ik u verzekeren. Maar hoe neem je zo’n angstgevoel weg? En: hoe krijg je die vroegere trots voor het bedrijf weer terug onder de mensen? Ik heb hier beneden wel een afdeling voor Communicatie & Propaganda zitten, maar als het er echt op aankomt heb je daar toch weinig praktisch nut van, tussen ons gezegd en gezwezen. Ze beginnen dan over de antenne-functie en het signaleren van problemen, waarna je in een workshop zelf de meeste oplossingen mag verzinnen, ik lijk eigenlijk wel gek dat ik daar mijn goede geld nog aan uitgeef.”

Het was duidelijk dat de cognac ook bij Fust nu enigszins zijn effect begon te doen gevoelen, maar het kon niet ontkend worden, dit was oprechte bezorgdheid.

“Hm. Weet u, ik ben natuurlijk geen personeelsdeskundige,” begon Bruins voorzichtig, want ineens was hem een goed idee te binnen geschoten waarmee hij de Metropool-machthebber wellicht van dienst kon zijn, “maar van geschiedenis weet ik wel wat.”

“Laat horen, inspecteur, waar doelt u op?”

“Nu, wat dacht u van een pakkend en stevig lied? Daarvan krijg je altijd een goed gevoel, de geschiedenis bewijst het. Bedenkt u maar eens wat een extra élan de Franse Revolutie kreeg na het componeren van de *Marseillaise*. Men trok met dreunend gezang ten strijde. En weet u welk monsterachtig effect in later jaren het *Horst Wessel*-lied¹⁰ had? Het deed de rijen sluiten,

⁹ Deze bewering kan door de auteurs worden onderschreven. Nog even, en we verlaten Metropool voor altijd.

¹⁰ Dit lied is vanaf april of mei 1945 gelukkig nooit meer uitgevoerd, maar was tot die tijd in zekere kringen razend populair. De tekst van de coupletten een en twee luidt: *Die Fahne hoch die Reihen fest geschlossen - S. A. marschier mit ruhig festem Schritt - Kam'raden die Rotfront und Reaktion erschossen - Marschier'n im Geist in unsern Reihen mit. / Die Strasse frei den braunen Batallionen - Die Strasse frei dem Sturmabteilungsmann - Es schau'n auf's Hackenkreuz voll Hoffnung schon Millionen - Der Tag fur Freiheit und fur Brot bricht an.*

en men marcheerde als één man op het doel af, niemand die ze nog kon tegen houden. En klieft niet iedere olympische zwemmer nog wat sneller door het water, als hij weet dat hem straks op het podium het *Wilhelmus* wacht? Welnu, iets dergelijks moet u ook hebben!” Het gezicht van Fust was zienderogen opgeklaard, en zonder tegenwerpingen liet hij zijn glas nog eens door Bulgersteyn vol schenken.

“Een lied, een bedrijfslied! Waarom hebben mijn managers nou nooit eens van die originele ideeën? Simpel, maar geniaal! Een Metropool-hymne, een assurantie-ballade! Alleen we kunnen moeilijk de melodie van het *Wilhelmus* gebruiken, dat zal wel op problemen stuiten. En dan, er zal toch ook een andere tekst moeten komen. Hm. Hoe lossen we dat nu weer op; zal ik een paar tekstschrijvers naar boven laten komen?” Reeds zweefde zijn hand boven de telefoonhoorn.

“Wacht nog maar effe,” kraakte onverwachts de stem van Bulgersteyn. “Ik geloof dat ik wel een oplossing weet. En schrijven, dat kan ik zelf ook wel, daar heb ik geen hulp bij nodig.” Zowel Fust als Bruins keken vol verwachting naar de bejaarde stadshistoricus, die een wijsje voor zich uit neuriede dat geen van beiden herkende. In zijn ogen blonken pretlichtjes.

“Kennen jullie zeker niet meer hè, maar ik nog wel. Hèhè. Het huidige *Wilhelmus* is helemaal nog niet zo lang ons volkslied, pas sinds mei 1932, en dan nog door lang aandringen van de toenmalige koningin Wilhelmina. Daarvoor hadden we een heel ander volkslied, en dat heb ik nog op de lagere school geleerd te zingen.”

Er ging Bruins ineens een licht op. Hij glunderde, en wilde al wat zeggen, maar de historicus was hem voor.

“Aha Bruins, je snapt me, zie ik. Dat lied was: *Wien Neêrlandsch bloed*, en werd geschreven door de Rotterdamse dichter Hendrik Tollens. We herdenken dit jaar zijn overlijden, in 1856 om precies te zijn, dus 150 jaar geleden. De wijs ligt nog steeds lekker in het gehoor, daarom zou ik zeggen: kunt u zich voor een Rotterdams bedrijf een mooiere melodie voorstellen?”

“Mooi zeker ik bedoel wat een schitterend idee! Maar hoe komen we zo snel aan de tekst?”

Bulgersteyn tikte tegen zijn voorhoofd. “Die tekst zit hier, in mijn bolus. Op de lagere school heb ik alle acht coupletten uit mijn hoofd moeten leren, zei ik al. Alleen” Hij haalde een vulpen te voorschijn en keerde zijn servet om. “Die tekst moet natuurlijk wel wat veranderd worden. Hm. Eens kijken”

Hij krabde zich nadenkend de schedel, kloof op zijn vulpen en begon toen op de achterkant van het servet te krabbelen, eerst langzaam, maar toen steeds sneller. Zonder op te kijken zei hij onderwijl tegen Fust: “Als u nou even zo’n computer-goser opdracht geeft om die melodie van internet of zo te plukken, dat zou schelen. Dat kan tegenwoordig toch makkelijk? Er zal onderhand wel geen copyright meer op zitten. Enne, oh ja, heeft u ook toevallig een dame met een mooie sopraanstem in huis? Kunnen we gelijk een beetje oefenen.”

Nogmaals haalde Fust de telefoon naar zich toe. Automatiseringsdeskundigen had hij in grote aantallen, en een sopraan moest toch ook te vinden zijn. Was er niet laatst een talentenjacht onder het personeel gehouden tijdens een bedrijfsfeestje? Hij pleegde de nodige telefoontjes, en toen dat achter de rug was schroefde Bulgersteyn alweer de dop op zijn vulpen.

“Zo, klaar. Krijg de Schiebroekse stuipen, als dit niet fraai is, dan weet ik het niet meer. Zit er nog wat in die fles?”

Fust wenkte dat hij zijn gang kon gaan en nam het geheel volgeschreven servet in zijn handen. Hij liet zijn ogen over de dichtregels dwalen, en voelde toen van emotie een brok in zijn keel komen, want het couplet was prachtig.

“Maar dit is werkelijk briljant! Precies wat we hier en nu nodig hebben!” Hij wenkte naar de inmiddels gearriveerde technicus, een alleskunner op computergebied, die achter een PC in hoog tempo enige websites aan het afzoeken was. “Zeg John, hebben we intussen al muziek?”

“Ja, meneer Fust. Ik ben net klaar. Ik zal de melodie over de boxen van de kamer afspelen als de zangeres straks arriveert. Oh wacht, daar zul je haar juist hebben.”

Een stevig gebouwde dame, die naar het zich liet aanzien een flink geluid in huis had, kwam binnen en nam het servet van Fust aan. Ze keek even naar het computerscherm, waar de noten in beeld waren verschenen. Ze knikte. “Dat zal wel lukken, meneer Fust. Ik begin gelijk.”

En in de volgende ogenblikken klonk voor de eerste keer sinds lange tijd weer de melodie van het *Wien Neêrlandsch bloed*, maar nu voorzien van een gloednieuwe en actuele, op Metropool Verzekeringen toegesneden tekst. De aanwezigen luisterden ademloos naar de fraaie sopraan, die het vertrek op krachtige wijze vulde met de vertolking van het volgende lied:

Wien Neêrlands poen

*Wien Neêrlands poen in de kassen vloeit,
en liefst belastingvrij,
wiens kapitaal gigantisch groeit,
verheff’ de zang als wij!
Beleggingswinst en hoog pensioen,
en een winst van tien miljard want,
daar blijven wij ons best voor doen,
Voor Metropool en klant,
Voor Metropool en klant!*

Tranen van ontroering vloeiden Fust over de wangen, want hij begreep dat dit precies was wat men nodig had. Woordeloos drukte hij Bulgersteyn dankbaar de hand, en wenkte de zangeres om een herhaling. Bruins vond dit een passend moment om afscheid te nemen; de fles cognac was trouwens toch leeg.

Hij wenkte Bulgersteyn, en nam, nu voor de allerlaatste keer, afscheid van Albertus Fust, die zijn geluk niet op kon. Terwijl jassen werden aangetrokken en hoeden op schedels werden gedrukt, hoorde Bruins op de achtergrond Fust nog juist zeggen: “Heel mooi, mevrouw Van Vlaardingen,” en tegen de technicus: “Schakel eens door op de intercom, nu gelijk graag.” Staande in de hoge snelheids lift, onderweg naar de gigantische marmeren hal van Metropool, beluisterden Bruins en Bulgersteyn een korte toespraak van Fust, want ook de liften waren op de intercom aangesloten.

“El Supremo” schetste met een enigszins onvaste stem de ontwikkelingen van de laatste dagen, en hoe gunstig die voor Metropool uiteindelijk hadden uitgepakt. “En om dit te vieren introduceer ik vandaag ons gloednieuwe bedrijfslied. Mevrouw van Vlaardingen, mag ik u uitnodigen?”

De lift stopte. Beide mannen stapten uit en liepen door de hal naar de uitgang. De tonen van het lied daverden door de enorme ruimte.

“Bijzonder mooi, meneer Bulgersteyn,” schreeuwde Bruins, om nog boven het geluid uit te kunnen komen. “Toch nog een herdenking, de dichter Tollens waardig! Rotterdam mag trots op u zijn. Ik stel voor dat we, om weer een beetje nuchter te worden, naar het Park wandelen om daar voor de tweede keer zijn standbeeld met een bezoek te vereren.”

“Krijg de Pendrechts puisten! Goed idee, Bruins. Volg mij!”

En terwijl Bruins zich achter de bejaarde historicus door de draaideur naar buiten wendelde, het Weena op, klonken de slotakkoorden van *Wien Neêrlands poen* hen ter afscheid in de oren. Het was duidelijk: de problemen bij Metropool waren definitief achter de rug, nu stond niets het Rotterdamse verzekeringsconcern meer in de weg om, met nieuw bedrijfslied en al, al haar concurrenten te doen verbleken, en uiteindelijk onder haar hiel te vermorzelen.

* * *

Op een zonnige herfstmiddag – de zon stond al laag – betrad brigadier Lucas van Dam fluitend het oude politiebureau aan de Hoflaan, om daar tot zijn verbazing zijn superieur, net als enige weken geleden, opnieuw bezig te zien iets aan de muur te hangen.

“Jawel,” zei Bruins desgevraagd, “Mijn familiewapen heb ik toch maar weer weggehaald. Ik vond het toch wat te patserig om dat grote ding hier te laten hangen. Het hangt nu thuis, hoog en droog op zolder. Daar heeft geen mens er hinder van. Hier hang ik iets heel anders op.”

Hij toonde zijn assistent een fraai delftsblauw bord met een spreuk. “Kijk, dit heeft een hooggeplaatste zakenman speciaal voor mij laten maken als herinnering aan iemand, die hier 200 jaar geleden op de troon kwam. Ik geloof dat die Bilderdijk toch gelijk had: het was de beste koning die we ooit gehad hebben. Weet je wel dat het me bijna spijt dat die Bonaparte weer vertrokken is? Ach nee, onzin. Ik heb niets tegen Willem Alexander, hoor. Een goedmoedige dikzak, en Maxima zal straks een fantastische koningin zijn. Maar toch”

Van Dam knikte. “Jaja. En wat is dat dan voor een spreuk, op dat wandbord?”

“Dit was het devies, zeg maar de lijfspreuk, van koning Lodewijk,” zei Bruins. “En het was geen loze kreet. Hij hield zich er aan. Dat kun je niet van iedereen zeggen.”

Hij hing het bord aan de haak, en staarde voldaan naar de tekst:

“DOE WEL EN ZIE NIET OM”

EINDE

Nawoord

Louis Bonaparte, die vier jaar lang (1806 – 1810) “koning van Holland” is geweest onder de naam Lodewijk Napoleon, is 68 jaar oud geworden. Hij stierf pas in 1846 (dus dit jaar 160 jaar geleden) in Livorno, waar hij woonde als graaf van Saint Leu.

Gedurende zijn tamelijk korte regering heeft hij dusdanig veel tot stand gebracht, dat hij, vreemdeling en lichamelijk gehandicapt, beschouwd kan worden als iemand die voor onze geschiedenis van groot belang is geweest. Hij nam vele initiatieven die blijvend zouden blijken, en baande de weg voor de Oranjes als erfelijke vorsten.

Zijn karakter en zijn gevoel voor gewetensvolle plichtsbetrachting komen goed naar voren in de proclamatie, waarin hij zijn aftreden bekend maakte. Wij willen daarom de letterlijke tekst daarvan, ter illustratie van ons verhaal, hier laten volgen:

Hollanders,

In gemoede overtuigd dat door Mij niets meer voor Uwe belangen zoo min als voor uwen welvaart gedaan kan worden, integendeel Mijzelve als eene hinderpaal beschouwende om de goede gezindheid van Mijnen Broeder ten opzichte van dit Land te kunnen doen herleven; - Heb ik van Mijnen Rang en Mijne Koninklijke Waardigheid afstand gedaan ten behoeve van den Kroonprins Mijnen Oudsten Zoon Napoleon Lodewijk, en van Zijnen Broeder, den Prins Karel Lodewijk Napoleon.

Hare Majesteit de Koningin, van regtswege en achtervolgens de Staatsregeling, Regentesse van het Koninkrijk zijnde, zal, tot op Hare aankomst, het Regentschap aan den Raad der Ministers, zijn aanvertrouwd.

Hollanders! Nimmer zal ik een goed en deugdzaam Volk vergeten, zoo als Gij zijt; Mijne laatste gedagte zoo wel als Mijne laatste zugt zullen voor uw geluk zijn.

U verlatende kan ik u niet genoeg aanbevelen om de krijgslieden en ambtenaren van Frankrijk wel te ontvangen; dit is het beste middel om aan Zijne Majesteit de Keizer, van wien uw lot, dat van uw Kinderen en van uw Land geheel afhangt, te behagen. – Thans, daar de kwaadwilligheid en de laster mij niet meer zullen kunnen bereiken, ten minsten voor zoo veel Ul. belangen betreft; heb ik de regtmatische hoop, dat Gij eindelijk de beloning voor alle uwe opofferingen en voor uwe grootmoedige standvastigheid en gelatenheid vinden zult.

Gedaan te Haarlem, den 1sten van Hooimaand van het Jaar 1810.

LODEWIJK NAPOLEON.

“Wij doen ons best, God doet de rest.”

Oude wijsheid van onbekende herkomst.

Van de hand van dezelfde auteurs zijn verschenen:

- **Moord in de Kluis** (novelle – 1982)
- **Het Noodlot van St. Wijnandsklooster** (spookverhaal – 1983)
- **Drie Dode Directeuren** (assurantiethriller; RVS-trilogie deel 1 – 1984)
- **Foutloze Methode** (kort verhaal – 1985)
- **Onrust op St. Gregoria** (toneelstuk in drie bedrijven – 1986)
- **Het Cassandra Programma** (driedelig horrorfeuilleton – 1987)
- **Het Geraamte achter het Beeldscherm** (assurantiethriller; RVS-trilogie deel 2 – 1988)
- **Terugkeer om Middernacht** (Rotterdams spookverhaal – 1989)
- **Gasten op Kerstavond** (Rotterdamse kerstnovelle – 1990)
- **De Vloek van de Kluizenaar** (assurantiethriller; RVS-trilogie deel 3 – 1991)
- **Het Testament van de Tempelier** (kerstvertelling – 1992)
- **De Heks van Bleskensgraaf** (spookverhaal – 1993)
- **De Ondergang van St. Gregoria** (korte eenakter – 1994)
- **Het Veld van Eer** (spookverhaal – 1994; herdruk 2004)
- **De Herfstmoorden** (Rotterdamse thriller – 1995)
- **De Ruïne van de Abdijkerk** (spookverhaal – 1996)
- **De Terugkeer van graaf Ewout** (kort historisch blijspel voor de jeugd in drie bedrijven – 1997)
- **Het Graf van de Gehangene** (fantastische vertelling – 1997)
- **Het Portret van Sebastiaan Franken** (spookverhaal – 1998)
- **Het Mamba Project** (Rotterdams kantoordrama; Metropool-trilogie deel 1 – 1999)
- **Verraad aan de Vlist** (koningsdrama – 2000)
- **Het Zwaard van Cortigel** (spookverhaal – 2001)
- **Operatie ‘Zeemeeuw’** (stormachtig kantoordrama; Metropool-trilogie deel 2 – 2002)
- **De ondergang van de RVS** (Rotterdamse Opera van vóór den Spoortunnel – 1988 & 2001; publicatie 2002)
- **Het Lijk op de Flexplek** (kerstnovelle – 2003)
- **De Man uit Gent** (kerstnovelle – 2004)
- **Het Klooster van Knarsel** (postmoderne graal-roman – 2005)
- **Het Uranus Complot** (historisch kantoordrama; Metropool-trilogie deel 3 – 2006)

Kerstsprookjes voor de jeugd:

- De kabouter (1995)
- Juffrouw Gré (1996)
- De nieuwe dwergenkoning (1997)
- De herders (1998)
- Het echte millennium-probleem (1999)
- De wondertuin (2000)

Nihil Obstat

Alweer een Wim en Leo

KNOOPS

Productie